
I. Kuçnia.
ãamta bzia

leuarsa kuçnia.

aamta bzia.

aja einraalakua.

№ 541
3979

121 стр.

aqua. — apsnəɐ ħəntkarra ĩquə təɿra. — 1934 ş.

dimiţri gulia]

apsua liţeraţura ҿəc iłtua
apxʒə azḳazҿaxıou ryaş hasabla
exıagıə oɿgıə ubri iazguaqua,
ubri iaſtou, ikupaua ḳalamla
ixıʒnəzəyueiţ saja einraalkua
sq̣abaa ialçəz abri axuu̧ə!

—

apsənra.

tənɥ apsʃara, tənɥ anxara
iumazaməzt bzançə uara,
aҏra, aguaqra, alaʃcara
irhəntkarran ua uҏə abra.

uguə rkuahuan, uqala iɥon.
akıafura iaʃtaz aluɬakˌ
uara ukupayən, uçqıon, upon,
axa urxuaҏuan eraznakˌ.

oj iabaqou uzmərtənɥuaz?
zegı nuəʒitˌ naq xara!
uguə pəzjoz, ula təzxuaz
urəlçitˌ araxı ʃta uara.

uzə mşənkua, uʃxa dgıəlkua
işutaxəz eipş iuzənxəeitˌ.
eisuaz, eikupuaz umilatkua
zegı taaʒakˌxanə iqaləeitˌ!

ʃta akˌazəhan ueiçamxarouɲ
uxə uanakuitxa apsənra,
umҏazakˌua pxıa ucalarouɲ
məcxuə itbaaxarc uqa yənra!

8/V—28 s.

---

aʃxaoyə ʃaruan.

iҏərxumaryəz, iҏəboıa qazaz
ҏayei arxəei zegıə zzeipşəz;
ɥarei psxurei rҏə iҏəjlayəz
akəta-ҏəla zəxız rəlayxıaz
ʃxaҏəla iaazaz şamə ʃaruan,
ʃizəpşəndaz ɬara iaxıa.

iΨeikua pşɜa aşaku iasuaz
ştei đi rɥə iΨərba ķuaşoz
ojə-ojə aoıura iaxoz,
yrei parei macara irəʃtaz;
yba-xpa uəs irəzqazaxəeiţ,
aguə qbara şamac iamouɲ!
abar naxıxi amxə iaʟa iaxıtou
aķolxoz đəpşɜa şaȷaoıuo,
yrei parei aguə şrəħo
auəs anxaragı xəs işamou
apxɜə ialçua başa işməɜua,
aqajlar kıar dus ui şrəzŦa!
iara ixata deilqıa eiloıuȷxa
ķumjəxuei ķabei enagı iîkuaz
uərt rnays Ψaķə zgəu aȷcaxıaz,
ixtərpa ixaz aɥəxu xıpsasxa
laķeruan eimaa, ſagrən emsə
aķraniua uərt zegı ſteiçoiţ.
auəsuraqnə iamanîalou
xuɥi dui zegıə irzeipşu
itbaa təȷxa auaa irîu
məcxuə iunaalaua iagıəpşɜou
abartkua rəla iΨeilaħa
dnagulaloiţ auəs aguta.
afrangı aħa eipş icərcərua
iqamagı atra itanə
axə, açəxua zegı xəianə,
şamaxamzar aʒgıə daxıəmsua
xəxı iķnahauɲ iharaķnə
ianitaxəu aqunçarazə.
iqama uaȷəgı iqamouɲ
apşra, asaxıa şəqac iqouɲ;
axa gurala aΨapsaxəiţ
ajəŦrakua zegı ķanaʒiţ
icərcərueiţ ΨaŦ aamtala
ui iaçanaķua dərrala
enagı ixucueiţ iagizboiţ.
iķumjəxuagıə ķumj başouma;

iîiçaloiţ ui ianaamtou,
axa ankıaŦ ķumj abaqou
iaxıubalaķ iyaſo aķouma;
amilat forma şamou
asocialiſt guə şaoırou!
abaşa ɥɥara, xəda axumarra
ſaruan iqnəŦ rxə rguə axîeiţ,
qargıə təp rəmam inaskeiţ;
uərt rcənxura aoyra dərra
iara iqnə irhəntkarran,
ſata oıuaoıuala rtəp qarçeiţ!
auəsaΨ isasəz, aaiyķ ieipş
igəlan iazpşuaz xaranŦə
iaxıa dsasəm ui, ui aΨə,
mşəbzia acənxura apîəmaķ ieipş
Ψa oıuoıuala bziala uaabeiţ ħa
dtouɲ aķolxoz nıxə aguta.
aķ ivubozi, igrou maɥuɲ;
igui iſamxəi qbarouɲ
ijəŦŦi quxkua zegı ķapsouɲ
aķrənxazargı başa isasuɲ,
uərt zegı nixərc, pərxag imourc
işilşo ala dəkupayuɲ!
oyəſala dxəiaɜouɲ zənɜa!
dərnaaloiţ dəzlou zegıə.
guanɥəxıaķ ieimħact uərt aʒgıə,
drazuɲ gula iguə açanɜa
ineibeipşnə bzia iboiţ!
hatər du ikuɲ iargıə ȷgıa.
iryaşxa apxɜə aqa ialçəɜ,
xatala ibziou ţemɲ zkıə,
iguə, ipsə imɥ irəlxnə—
aķə dameigɜo dazəgudunə
raşîa eilpxa-eilqqo ialəeiŦoiţ
ķlassra zlam akupara ialxəu,
asocialiſtŦə rgəlara aguəp!

moskva. 4/IV—34 ş.

səxəiouɲ iʂsəlʂo aɬa sħarc.

akər iqabfaşţ saja einraala
apħəzba ibzyu bəxız argarazə.
axa səxəiouɲ iʂsəlʂo bʇə xaala
reiha iɸəxou aɬa sħarc ba bzə.
izdəruada ui dbəmbaczar dzeipʂrou
aɬa xaa bəxız ala izħarc ztaxəu,
axa idər, ui bara dʂəbyəzou
dagıʂƫəməm ba beipʂ iɸou ʂuoyu.
ui ba bəzxəlçəz aşkus guroıa iqɥo
aşkus ɸa daliaaiţ gula dqbaranə.
ubri azən ouɲ hatər zbəkuiço
ui aşkus izaniço ɬəxız aɬanə.
bara zbʇə mgoz iqalaz ɥmazayɬa,
zla xţəməz apstħa zxaƫaz ilafcaxa,
iaxıa aƫəla badərərƫ banoyxa
sara iarban izanəsəmço aɬa
aɬa guroıa zkıə iaʇa irəpsou.
sara seiguroıioiţ ba boıey uəsura
amxə iaʇa itəyua ixıəɜxa,
ui xəmpada isnargoiţ bəgura
akər pxıaqa bşcaz bara iaxıa!
bjəƫ quxkua bərɜən zənɜa bəɬtəşxəeiţ,
beipşxəeiţ aapən iptəz apħasa,
aƫəla bəlaɸxuarƫ bəxız bziaxəeiţ
bşarpiaʇ duxəeiţ saħfa quarasa.
miƫək habʇam, şəkusək hiiţ, haikulaʇouɲ,
okţiabr hxalaşeiţ mraɬa ixaanə.
hamɥkua eiqarouɲ hyəqagı az hauɲ,
iakəu hamya pxıa igouɲ itbaanə.
nas aɬa azahħaɲ okţiabr guroıa
hart hyəqa huaazƫəz, hala xəztəz,
auəsgıə akuparagıə hzeipşəzƫəz,—
iaɸəkuharşaɲ hapxɜə okeannə
iazahɥapaɲ hqa xra kualɜnə.

2/II—34 ş.

---

rapxıaƫi adəoıba.

rəmɥkua maɥxoiţ afiţonkua,
amɥra aʃəɜueiţ auardən,
abna rɬəra, akkar dukua
aţexnik iarlaşţ ixnaţən.

xaxı ajyan gui amra pxarrei
çaqa adgıəl ikupşţ ickıaxa.
ɬta kuliţurei çara dərrei
irƫərƫəşţ ua ilaşaxa!

apsnə agaɸ irşan ikuləeiţ
aixaƫə relıskua matças,
oɥamɥəra iy ikəlqeiţ
rapxıaƫi adəoıba psaaças.

aqajlar rəla eixsəoıiuam
zegı iara aşqa inapşueiţ,
rguroıa ɥɥara tənɥ iargəluam,
mʇəjyada rapxıa ipərueiţ.

ui kartənƫi rafʃa akuƫouɲ
ixqıouɲ biraqla eilbzaaua.
iaxıa irəkunəħarc iqouɲ
oıeyla aixamya qazçaua.

idəduеiţ guroıa aɬala
amuzika tənɥxan qalom,
okţiabr joxu şəkusa axıɜala
aiaaira du ɬtnaxueiţ iarƫom.

sasək ieipş imaaiţ ui ɸərbua
irbarc aqajlar ipşɜaxa.
iaaiţ ui enagı abra iyua
apsnə iaʇ ikularc ipsaaxa,

fiţon uardən rəmɥ armaɥərc,
iara iagoiţ amɥra zegıə.
okţiabr atourəx ianəlarc
axıɜ eicamkua eskıəngıə!

noıabr 16, 1932 ş.

---

aɥamgur.

ankɩa iuxaz ubʃə ubʃɜam,
ubʃə ɸa bɟup aɥamgur,
pʃəşkusa rəʃtaxɩ izbaz uakuɜam
maɲ, upsaxəup daara kər.

abaşa lers, [1]) alaku iuħoz
uərt abaqou, ʃtaxɩ inuəɟt,
aamta guroɩa ɸəc igəlaz
aɬas iuħarc xəs iʃtuxt...

sguə arguəroɩioit, tənɥ sargəlom
ubʃə eilxxa isahaua,
başa jəҏra uszadkəlom
jəҏra ulam ʃtaxɩ uzgua.

arevoliucia iaxəlçəz
azeipş aɬakua uħoit.
akolxozkua ҏəla zərɬəz
rəxɩɜ, rpşa xara iurgoit...

bzia uzboz apħəzbagɩə
lɸələpsaxəit uara ueipş,
dəʃom, dҏom psʃara ɸəngɩə
lxşəy anmaɥəz uaanɜa eipş.

xɩəɜla pşala uəs lɸazəlkəit
aamta başa ilgaɜom.
apsxura, aɥara zegɩə lxaştit
uərt axɩəqou dɸəjlan dcom.

lhablanə akolxoz iqou
dguroɩio daloup tənɥra mua.
aʒaʒala lyəzʃa dəzlou
zegɩ rapxɩa dgəloup lara ua.

ua ulxaştnə uəsgɩə iluam,
ui lguə uabzoup eskɩəngɩə.
psʃara anəqou uəs anəqam
uamərħakua dҏom bzançgɩə.

[1]) aɥamguər, apxɩarca axɩərҏrakua alaçanə ianadərho.

uaɬa ɸəxa uguroɩa bʃə
ləkuşa iҏou idlərhaueit.
aqa aɸənҏ irəlçəz apxɜə
ui işarxucua iboit.

29/III—34 ş.

---

apsua ɲoetʃa raxɩ.

urquaç uxaçkə, urquaç uərt uɬtkua,
ulbaa xəxɩ ajyan ikədu uargɩə.
ikaʃ spoet ugubəlra laoɩərɜkua,
uərt ixərxəz, irəcu eskɩəngɩə.

agublra ziaaiz, aɬtkua ixərxəz
naɜaɜa irҏərҏəz, zguə rgaz,
uərt rnays poezia zmouəz—
hara dhaiuam, ijdər dşhaqupaz.

hara dahtaxəuɲ ayəza bzia,
ayəza ɸəxa kər iapsou.
daajg ubri eipş ɬtaxxar abzia—
axa ak iamgo auəs zlou.

aҏəc ialɬx aja einraala,
iaajg atəq, aixaɜa, aqər,
ɬərquaç ajyan, aiaʃ xaala
oj iahtaxəu uərt şrakum jdər.

ijba zauad, iguaɬt fabrik
ijyə auəs, iɬħa zegɩ rҏə,
ihaɬħ dşəqou akolxoznik
auəs şiua, igəu, iuҏə.

daɬərba aoɩey fərxaça
oyə aapsa zkum uaxəi ɸni,
isaxɩa təɬx aʃxa-pstaça
axaħ eiyəzjo ɜni pxni.

başa anxara, apstazara
zegɩə irəlşoit, ui marioup,
ixɩəɜxarouɲ ɬa ɬəkupara,—
argəlaraɸ ɬaʒəkxarouɲ.

ajaḳ ɫa iɫħo, ɫɸə intɫo,
iaxıa uaɟ iqaɫça ɫəzɸu,—
imɥ dunə iourouɲ ḳralṣo
asocializm aamta haznu!

---

aguəɷıra eiɿaga.

amca ṣəra ḳurḳua ṣoura
bəſtərxən brəmouɲ bərbəlua.
bəlapṣ iſtouɲ arpəs ƶora
iṣar ixulaanʒa uəs mua.

bxṣəy, bguə, bəbziara bxucuam
zegı ubri arpəs iaxı iceiţ.
ida uaha psəxuaḳ bəmam
ia iqnə ꝑsərtas iqabçeiţ,

aja inəbçoiţ, irxaan bɟajoiţ,
ɥavra, xumqar izḳəuɲ iara.
bɥamadan ꝑuɲ enagı, ibrəckıoiţ
sabacḳ akunə ibuam qara.

izpsouzi, uərt baṣa guəɷırouɲ
bxə axıbərxaz xraguɲ, bəzcom,
bəɫtkua, baja bmal ɸərbagouɲ
ixərxua uaqa oy dəzbom.

itaxəm ui ba bəpṣʒara
idərueiţ eiuou ɟeiɿ ṣəbxam.
ibəlṣom ui iɸ yəzara—
ui dḳomɸaruɲ, bara bguragam.

bəxɟə pṣʒouɲ, bəɲlan bziouɲ
bxə, bɸə iaɸſuɲ asaku, aɟapſ,
asarḳıa xuɥ bqəba itouɲ,—
enagı bərzpṣuɲ amra aɫapſ.

ibəlou—xumarra ɥɥarouɲ,
ibəmouɲ asaxıa, apṣra,
axa xəs ibəmou mṣgarouɲ
baſtam adərra, aoyra.

noiabr 10, 1932 ṣ.

---

aapən.

axıta-çaa aꝑəla ikuçueiţ
iaasḳıoiţ apxara iazhaua.
duḳ arçuam sara izdərueiţ
aapən bərləṣ ṣaaiua iɫtua.
guabanças ləxta axu ikuɿu,
as bax ca lassə iʒətəṣţ.
ſoudəd naa axaħ du ztaɿu
raxui uaai zpsə zſo idərꝑəṣţ.
uaqa axıɥɟa rtəpkua rgəla
rəraxu rəma intaꝑaṣţ.
rguə zyəda jyan hargı rxargəla
pstei guayei eimdərqıalaṣţ.
izdərueiţ ɫaraxla iṣꝑu
ercaxu axra nasəp du zmou.
eixəp-eiçəp iy iṣḳədu
çaaʒ əjua hasḳıənla iṣɥo.
aɫarəcɟa tənɥra ṣrəmam
ruaɲa, rahata rɫakı ṣdərxəio.
rguə itɟom, uərt irxaṣtuam,
irdərueiţ ɫarax rtəp iaxıꝑo.
sa izdərueiţ ḳudrə mṣənxa
ixəç iṣđəkulo lassə.
aſxa, axu, abna, arxa
harqɫa iṣrəxqıo zkıə ɫtə.
bahɥa ɫtəda, ꝑəla boııəda
aʒənsə iabləz zegı bzaxoiţ.
ħənɟa çaada, fərtən səda
million bla zxou amra pxoiţ.
abar, abar qa zədbalo
amxə iaɟ dukua hnartapṣəṣţ,
mṣənɫa eisua rxɟə ərgıalo
apṣa rəlasua eilaɫɫo.
atatən ɲlanţaciakua
rguə hnəkupṣəṣţ izazo,
aɥəxu rəkuħħə aɥabʒə rxıərṣa
iguzərhagxa rmɟəjya qıo.

ſataj iḳolxoz dazgurɲo
aḳuṣa-məḳuṣa ilṣo iueiṭ,
aɫa ħo eixa eiguɫ qɪo
iganaxı iyəzɟa rbɟə goiṭ.
rnays aṭraḳṭor adgıəl arppoiṭ
alya axəbbə idədua.
iaarlasnə aapənças rqa ɫtueiṭ
uərt axaɟa zpxʒə ḳaꝑua.

29/III—34 ṣ.

---

a ɥ a i.

ɟmaꝑei ꝑagəei əkuzḳxıadaz
ioıdara guən itərasran.
q̣əkurei, tatən ua ilazçaxıadaz
hasḳıən əkuməzṭ inəɫapſran.
çlaḳ uboməzṭ uaxıəpṣɫaḳgıə
ajyan guə zegı ula axıʒon.
pṣaḳ aſſəħa inəkuslaḳgıə
mṣən ɟkurpaḳ eipṣ iunarbon.
axa abar, utaxxar uaai
izeipṣraxaz zegı ckıa iubaɲ.
pətḳ unəquei, xara upṣaai,
eipṣu ṣmaɥu agura ugaɲ.
aḳər pṣʒara, ḳər laṣara
uguə arguroıarꝑ eipṣ iuboiṭ,
axəmxuarta adgıəl yara
aṭraḳṭor əkulan iɟaoıuoiṭ.
axə, çəxua guar oıuoıuala
q̣ara aḳ ztamlarꝑ iḳurṣouɲ.
iyəq̣a, xyəm naɲə-jɲala
auəs eicəzua ɫyə uaa touɲ.
hasḳıən baṣagı təras yeiɟgıə.
ua rəſtamta açəxua pɟeiṭ.
xuaɥa, ṣxə pərxags iqazgıə
axuɫ iarəckeiṭ, ʒɫaxɫa ibeiṭ.
abar, səlapṣ zkıə mɟəjy ſtnaxəiṭ
ui aguə amꝑxaḳ ipəruoiṭ.

ɥɥara guroıei sguə eimꝑxarḳəiṭ
adunei sa isꝑnə sdərboiṭ.
izdərueiṭ uərt sa iṣsaſɟou
pxıaqa ineiua iaaira zma.
xuɥgıə dugıə rəmɥ ṣeilou
dagıṣrəlou ua zegı han faṭma.
egıərt urquaç ubrəgı ilħoiṭ
ləpxʒə bzabaan iṣloua ua.
çaxa lməxı lnaɲə myanəlçoiṭ
aꝑar daxırəlou auəs lua.
apxʒə raɟa zegı eicrəlçua
apṣa inəkusua tənɥ iarboiṭ,
yapxıa uərt rguə eitarꝑəcua
aẓ dpəmḳ zegı ruəsaxı rxə arxoiṭ.
uərt rzəħan xaṣtra aiouṣam
rəchai guaqrei inrəɟxıou naq,
ubri azə ꝑamyaxu ruəṣam
rəmɥ rəoıuoıuo irḳəuɲ rberaq.
adgıəl axusxua eipṣ iqazçaz
eiuɟn ukupṣueiṭ nəɫgualḳ umbo.
abar eitarhṭ q̣a zdərbalaz
ꝑəc ua irouz aɥai qaṭo.
kıar du ṣalou, kıar ṣaxəlçua
ui azən rguə ybam uərt bzançə.
ikupoiṭ, enagı rəmɥ iṣalṣua
ruəs, rguə aztanə pxıaqazə!

iiun 5, 1933 ṣ.

---

a q u a.

aqua, aqua pətḳ supərçəṣṭ
umra cara eiyjanə,
uſxa, uxuə ubahɥa bərlaṣ
zegıə nsəɟueiṭ iɥhanə.

ɫquəḳ souiṭ, uaai ħa anərçeiṭ
ixarouɲ, axa snaʒoiṭ.
daara ḳər sꝑanə sazxucxeiṭ
ui auəs sa sxə azcoiṭ.

umş bziaxţ ħa uəsgıə isħom
sagıatouçom ui uara,
izban uħar miꝑəḳ sənxom.
dəryagı sqaloiţ lass ara.

sxənħueiţ sdərrei səmɥi rdunə
saɫa qazan, sbɿə mcaʒo,
uaxgıə ꝑəngıə ineiuɿnə
suəsuy dunə smaapsaʒo.

6 noiabr, 1933 ş.

---

acex aqnə.

amba deipşnə dgəlouꝑ
dɖərnə dəɑıuɑıuaxa.
xıaa imam dəzyədouꝑ.
işueiţ imɥ ɟkurpaxa.

ua amaz afyə ynouꝑ
uəs axiua dəmꝑo.
amaſənabɿ raɟouꝑ
qara tənɥraḳ qamço.

axa imam uərt xəs
daaʒeiţ iara ubra.
iboiţ ua dxuɥaaxəs
ua ilçiţ aoyra.

inaꝑə qıaſərgıə
ʒi saꝑəni xəiouꝑ.
apxʒə raɟ ilçərgıə
iʒuam iapxıa iſtouꝑ!

acex—ui iabu ouꝑ,
ui ianuꝑ asţanoḳ.
uərt raɫa guroııarouꝑ
guzərhagouꝑ agudoḳ.

anḳıaꝑ imş idərueiţ
imɥ auəs iazərxouꝑ.
aꝑaꝑra dazəkupoiţ,
enagı ixıɥarc dəxəiouꝑ!

afizḳulıţura.

abar, abərjə aleḳcia dapxeiţ
aꝑrofessor du francəz,
ui aḳər ibzianə daxɟajeiţ
afizḳulıţura zaḳuəz.
minutḳ abra usgualaɫeiţ, eslam,
aḳgıə ixuartam as uşꝑou,
ubay urɿuam, uɟeiɿə eiçəuxuam,
uxə azuſtuam izəpsou.
izban, ua uꝑouꝑ, uſa şueiţ, uꝑuꝑ
kər bzaira pşuꝑ ua uzə.
duneiaꝑ zeipş mgəlac aamta uanuꝑ,
ula iɫtərouꝑ pxıaqazə.
iumdəruei mɫan hara huəs zaḳuu,
hara huəs dunei şagaz!
abri iacḳlasua haɑıa ɟgıa şiaḳuu
ui dagışmaɥəm dşraɟaxaz.
hꝑəla du enagı izcəluo uxıɥarc
məɥ eipşəm amɥ pşaaꝑuꝑ.
ubri amɥ uourc, aiaaira ugarc
aguə zyədagıə utaxəuꝑ.

18.II—34 ş.

---

aɥḳunra.

imaɥəm iqouꝑ aguroııara uəskua
adunei aꝑə jꝑaḳ rəxḳə,
axa irəlam uərt iiasua amşkua
aɥḳun guroııara eihau aḳə.

iguə zegı ꝑouꝑ, ioıuoıuouꝑ, imɥ aḳralşoiţ
ſançaɫa ilçueiţ amca—xıə.
dəzzuḳlaḳı azə enagı dꝑuꝑ dguroııoiţ
dcoiţ apstazara aguaxıə!..

nas arpəs irʒꝑəm uɥḳunra egızləumxua
apşa iaꝑu auəskua rzə.
hatər akuça ixıɥa məcxuə işulşua
idər işəqaʒam ua uzə.

uara enagı aɒlan azəħan ikupo
iumour qalom amɥ iɷuɷuou.
ualaƿarouɒ amşən ʒkurpa aipş ipo
mcada auəs işu, icou!...

noiabr 9, 1932 ş.

---

xıəḳuɥ.

çabərgəuɒ, dəryegı ilzənxaşṭ
ajəƿ ſcəlakua aḳəi ybei,
znə-zənla inarəlqıalaşṭ
eleḳṭronças ui lʒi lʒei.

axa maɒ la ui zegı ldərueiṭ
urtkua naʒaʒa ilzənxom.
uaxgıə ɸəngıə lɸəłan drakupoiṭ
rnəxra azəħan deiçaxom.

açara dərra xəs iſtəlxṭ
bqar mcas iləmouɒ eskıəngıə,
iləgxaz azgıə lguə ḳalməʒṭ,
dərɸagəlṭ, dəriaaiṭ zegıə.

deibətouɒ bolışeviḳ gula
iyaſom, e.s.s.r. daphauɒ!
lyəzʒa aɷey uaa rapxıa dgəla
dcoiṭ xıəḳuɥ, xıəḳuɥ ləmya xəiouɒ.

dzəxqıaşa dgıəlḳ ħa ləmaʒam
asocializm arxa danuɒ.
uaxəi-ɸni ḳıatara akuʒam
aɒarṭia-maiaḳ arḳəuɒ.

lqabaa ləpxʒə ialçua uəsnə
izeipş mal dunə iḳaƿoiṭ.
lxə lɸə ikuɒ guroɷa ɥɥapſnə
ui zegı ala lƿəla pşʒa ituoiṭ!

noiabr 13, 1932 ş.

---

ała ħa murat!

aguə ɸəc ſa ɸəcla auəs aueiṭ
oy ɸəc iałagı ɸouɒ enagı,
ała ħa murat, uała seiguroɷoiṭ
ubʒə çar raharouɒ zegıə.

iuboma aapən bərlaş şəłtəz
axuə, aſxa adə zeipşrou?
iħa, uguroɷan ui uşaxəlçəz
ɸaƿ ałala ubʒə çarnə.

atatən azəħan ckıa ała ħam.
aɥai azgıə imaɥuɒ ḳər,
uara aguə-qbara gutəxa zmam
ckıa irḳıəḳı, irḳıəḳı uccaḳnə.

ubʒə çarnə xaa itəry amxə,
ubʒə iargaaiṭ aiaaira şiaaiz,
ubri iazəſt enagı ua uxə
ubri numəʒn iuxarşt xara.

atatən axıyeʒ eipş xıła iuɸapxoiṭ
atatən ula xnaḳueiṭ eilbzaa,
ui hara hadgıəl ſança ialçueiṭ
ui ha hamra iarʒoiṭ ara!

irtaxxar itabaaiṭ aʒmaxkua
irtaxxar itabaaiṭ touməſ kəjʒa.
ha iahpərxagou amş aaryarkua
qara aḳ uəsgıə iqalom!..

anxarazə haɷuɷuouɒ aḳər!
hax—iaharxuo raʒouɒ ſarda,
pxəngıə ʒəngıə azeipşuɒ ḳudrə,
bzançə itabom, iagxom bzəp!

iharƿəɒ hmaſəna ʒaagagkua,
iaharuəɒ mşʒgıaças akuarşayə,
ui rzeioɷxarc ḳər hḳolxoz məx dukua,
minutḳ irzharƿ htatən, hqəkurei!

iharəoɪuoɪuaɲ hafronţkua zegɪə!
hqa ləç haarəx harakxaracə,
hɸarəm hakupaɲ pxɪagɪə ſtaxɪgɪə
ihpərxagou ħa aẓ dqamlarc.

iqɪa uara aoɪey uəsuyə
umaxuɸa şuqɪac uaanʒa eipş!
ua uouɲ auəs apxɪagəlayə
zxaçaxɪʒ əqou, zɸxuapxɪəʒ ħou.

murat, uara uzən ipsə touɲ
naganła ikşoit iaja acpxɪ!
ui iała ɸa uaniçarc dəxəiouɲ,
dazqazouɲ ała aħara!

aguə ɸəc ſa ɸəcla auəs aueiţ,
oy ɸəc iałagɪ ɸouɲ enagɪ,
ała ħa murat, uała seiguroɪɪoiţ
ubɿə çar raharouɲ zegɪə!

moskva, 20/II-34 ş.

---

bziala łaabeiţ!

abolɪşevikɟa xyəḳ aḏər iagulçəz,
abar—dimiţrov, ţanev, poɲov.
xaçala afaşizm dgɪəl zərxəḏxəḏəz,
anagan-xə eipş zaja tqɪoz.

iaci jaci aʒbartaɸə guə-oɪuoɪuala
ikugəlan, ħaguəɿla iɸaħan,
iaci jaci duneiɸi guaqjlar rbɿə ala
aḳommunizm şiaşaz aadərpşuan.

iaci jacgɪə afaşizm hapəlaſca
laşara zmamz aynuçqa iɸan,
iaci jaci aḳnaharta ałakɪ—mca
abar ojə-oſtan ħa irzpşuan.

iaxɪa soveţ ħəntkarraɸ iqouɲ ara
irəmpəçpərţ aſajɟa axɪſəcbeipş!
aguaqɟa rguoɪərta du rəlaşara
iazaaiţ izyədanə uaanʒa eipş.

iazəmxuarţ aħaguɿ irxaz igɪalo!
iazəmfeiţ uərt ireişuaz ala!
işəqac rəla rɸə eixaɥɥo iguəroɪɪo
iłtxa inəkugəlţ rpsadgɪəl yapxɪ.

bziala łaabeiţ łart aḏər iagulçəz
naunagʒa imyaſo zəxɪʒ gaz,
adunei ikuz zegɪ zaxɪ ixɪazərpşəz
abolɪşevik ikupaſa dzərbaz!

łara łzəhan hara hguał enagɪ łarţuɲ
łhadahḳəloiţ łart an lxuɥ ieipş!
haſa amam haſɟa, hguə razuɲ
hłeiguroɪɪoiţ zegɪə aẓəḳ ieipş!

moskva, 28/II 1934 ş.

---

gagra.

irşanxagouɲ uſxa dukua
ijyan ḳɪəban urɸapşueiţ;
ulaqu dgɪəlkua, uçla sirkua
bərfən boɪɪəla ipərueiţ.

uſxa ʒəxɪkua eibarlaḳɪueiţ,
xlançə ileiueiţ axɸeipş,
rəcpxɪ ukuɸar uguə dərʒəʒoiţ
ixɪłałouɲ ercaxu naqu eipş.

aarla ulapş xəxɪ iaxɪyeiua
çəs-traças aynkua uboiţ,
uaqa açar, apsaa pərua
rbɿə guərɸəgxa ała rħoiţ.

uaqa ałt-fyə laha-lahua
duxɪ fəyças iuahaueiţ,
znaɲ ʒaoɪɪa əçou, zpsə zſaua
irəxuoiţ, xułra rzaueiţ.

pasa ueipşəm uara gagra,
uajəḳ zənʒa upşʒaxəeiţ,
iʒţ, ipsiţ ajəɸɸi uguaqra,
usas, upłma raɟaxəeiţ.

uxaħ ſaɾə, uſaɾə ɥapa
uaxgıə ɸəngıə ineipşnə —
amşən iaɻa, amşən ɟkurpa
itagəlouɾ iɟaaḳnə...

uxıʒi upşei xara irgouɾ
umra ca, uhaua-zə.
dunei zegı uadərərc uəqouɾ
uşco ala pxıaqazə!

gagra, ianvar 2, 1934 ş.

---

* * *

səſtaxı sxıapşueiţ, sapxıa sxucueiţ,
ckıa iqou aiaşa zbarcə.
isəgutəxou sḳalam ſtəsxueiţ
aja einraalakua zyərcə.
saɫa ɸa aſança ialçəz
aja mariala isɥaparc,
aq̣a, auəs xıʒəs iſtəzxəz
zəkıyə uaa rləmha iasərharc.
iguə sərdurc tənɥra nəɿnə
afərxaça pxıaqa ico
uaxgıə ɸəngıə ineiuɿnə
megʒaraxda zpxʒə ḳaɾo.
aḳolxoz aqnə ialou
imɟa iməɾa zuəs qazço,
nasəp dus dunei iqou
aq̣a işaḳəu zbaxıou.

25/III—34 ş.

---

* * *

dxucuoiţ ḳuana, ḳuana dguroıioiţ
aoıey ajakua iħarcə,
uərt bq̣ars imou rəla dxəsueiţ
aoıa guə-ɟgıa diblərcə.
imɥ, idərra zegı eizigan

ɸḳuarɫa iapxıa rxə irxəeiţ,
ui jəɾ ixuaɸəz iagudçan
iɥalan mɥəda irɾeiɾ.
axa ui bləm zənʒaḳ maḳıana
zpsə tou adackua jɾaḳ nxəeiţ,
ubri azə dkupoiţ dşəkupac ḳuana,
ḳuana uiaz xıças dqaləeiţ.

1/II—34 ş.

---

afərxaɟa.

„ɥeliusḳin“ aɾoliar mşən iagəeiţ,
iʒaaqurələeiţ axaħ uanta eipş,
itaz auaa rəpsə aɟərgəeiţ,
ipriţ ui aamtaz axıſəcba aipş.

ojə uaſtan ħa apsra zzəpşuaz
açaa jyan zxahargıxaşaz lassə,
rxata uaquç maɻ naaḳ oy ixuoz
ui iarəmteiţ, iaɟərgəeiţ zegıə.

raaigua, rganaɸ çla uəsgıə irbom
adgıəl iaɟəxarouɾ uərt miɾʒa.
ua apstħa xɥəlouɾ, amra laşom,
jyan guə iaɻa içapşuam zənʒa.

iquapa-ɸapan iɾgaz baxuças
açaa dukua eiqujja iſtouɾ,
ubra irouţ ɥeliusḳinaa pxıartas,
ubra ayəza şmidţ itəp rəxəiouɾ.

aḳ ɫartas irḳəm, rgugıə aɟəmceiţ
esaaira roıeyra aadərpşueiţ,
zegıə aẓəḳnə rəmɥ eilarçeiţ
zegıə aẓəḳnə rxə, ruəs rəxıɥoiţ.

rpstazara ɫartouɾ, nastxa iqouɾ,
açaa pɸxa ikuɾ, ztra ixɫaz apsaa aipş,
axa asocialisţɾ rəmɥ alouɾ
ubranɾgıə abra iqou aẓ ieipş.

rxaçaxıs adunei zegı ianəyiţ
ƚara zkum sovet ҏəla apaja.
atourəx daqıa du iandərpşiţ
apsra iaiaaiz axaja rtəsƚa.

12 IV—34 ş.

---

akolxoz brigada.

ſeʃə igəlaz amra mca mpəl duxa.
inəkupşiţ aſxa, axuə abahya rxanə.
izgulçəz aƚapſ qapſə uarkaləeixa
ikədərƚəloup uarhalças ajyan xqıanə.
aşarazə igəlan zҏə znapə ʒʒamkua,
zguə tguroıo oyə çar adə inəkulaz ieipş
aƚapſ axıənhhə, dara məcxuə ipxamkua
ipsəҏnə ilaşoiţ xulpazҏi aƚaxueipş.
açlakua irəlqıaz ui amra laşara
axҏa aipş iazleiueiţ, xəxıҏ iaşa anaara,
aphəzba nap qaza, abərƚən harq apara
məcxuə ieipşup uaҏi ƚfi mərxuagəei reilpxaara.
axa aqarmaçəs ƚahay jara zkum aipş
iguroıaxeiţ, rbʃə gaxeiţ, aƚa rhaxeiţ;
akolxoz brigada eidgupla zegı az ieipş
auəs rueiʃtei akər çueiţ ua kər qarbaxeiţ.
asarkıa guckıa aipş xaraҏ icərcərueiţ
aarəx beia akazoıə naa uzҏapşua.
ƚkə, zkıəla zegıənqara ulaps çar rəkuƚoiţ
einraala-pşsarxa atatən riad eicrəxuxua.
ua rbʃə raʃoup aҏaga ccəƚkua ipəmҏua,
xahi nƚgualəi zegı pəxaa, icqıa-ƚqıa izgo;
idərjajoiţ aҏaja xah dgıəl izҏasua,
kua zəmbac aaigua-sigua aʃəmsa aipş işabo.
axəsja, aƚarəcja xtak eictazərƚua,
xarantə rxəsbʃə aayuoiţ uhap uzəryər;
abrigada ialou ayʃenja axıəraƚua
rҏaga bʃə uazxucnə ckıa rəşqa unapşər
aynə iqamkua aşta guaƚ art italaz

ala bzia əpo işiagubzəoıua aipş
art ruəs nasəp bzia aşara iaclaşaz
iazgukəzƚa irəkuşoiţ apşaxı aqarmeipş.
xəxıҏ amra xıaada ilaşoiţ apsabara,
aſəʃ pşa guryada ixumarueiţ eikuşaua,
ubas akolxoz brigadagı abzazara
aguə azduup, iguroıoiţ xıaada kraxıaua,
tatən ſatak qara iagəm pərxagala
maƚərngıə eillarak, pxastak qara iubom,
arʃəga uac, axuƚ zaa iartaz amyala
axua, aşxə zegı nʃaxeiţ ak ɉgıaşak hazom.
zegıənqara uaxıənapşlak uguə iakuƚoiţ,
alaba nxəuflarҏ eiqaroup aarəx bzabaa,
aʃaxahaipş ibzarə-bzarua iyeiueiţ
iguzərhagxa, iiaʃxa jlarak rqabaa!
abar xəxı amra xaləeiţ aſxara nəʃnə,
abar, axuştaara aipş çaqa adgıəl ja şit,
aƚaja irkəz amata yargţ eiuʃnə
haskıənk qara inəmxəeiţ, ɉgıa məjgıa zegı rſiţ.
abar naxıxi axıaca axıgəlou nastxa,
abar uərt neinə ui amça aҏə iaxıҏaz;
rҏagkua atatənərta ixgəloup iccəƚxa,
dara ҏoup rpsə rſarc, ibarc rəpxzə izkuabaz.
igəloup axıaca amaxu-ſaxu eiçəxnə
bərfənças axıxıaha aboıə iaʃa einqıo,
ojəmzar oj iprəşaƚa xəxı aҏəſtxnə
adgıəl guroıara amҏxak dunei zegı iarbo.
ui amça iҏoup aſanç uaa iyyoiţ, ijajoiţ.
aſxa pşa iraxumarua raapsa iapsſarroup!
ahaua zyəda, aƚt fyə mfa-mjəda iarҏueiţ,
iarqbaroiţ, iarçarueiţ, rxə-rguə iahəntkarroup!
igəlaşţ dəryegı, rpsə rſar, ruəs iazəmƚaſua
az deiçamxa, rəmy eizga iguroıua dara,
raƚa ҏa ɉərganə aoıəuha iroıəzua
akazoıə naa ianəyua xara.

moskva, 6 VI—34 ş.

---

ekspromt̨.

sguə atəpaɸ itagəlom
sguə pərueit̨ iɸaʒom,
sſamxə çarkua səçagəlom
sguroıarak̨ eikuɸaʒom.

aarla ħa iɥhanə səqoup,
aarlaħa səɸsəroıuoıuoit̨,
mamzar aɸəq̨bara sakuɸoup
ma səyueit̨, ma sk̨uaşoit̨.

ax, məcxuə bzia işpazbo
zənʒa işpagəei sxə.
amuzik̨a bɿə inəmɿo
iſakaru sa szə...

ui sa sguzaɿ iaħəntkarxəeit̨
saɸnaɸit̨ sşeibak̨uəz,
apxıarca naq isxanarştʒeit̨,
aɥamgur nsəɿt̨ iaxıxſəz.

ſtarnaxəs abziabara
ʒra zkum oup iazħalaşt̨,
saxıcalak̨ ui alaşara
sxə, sguə irtaɥɥalaşt̨.

moskva, mai 6 1934 ş.

---

aiaſɥik̨ aɫa zħo.

naɲ açam, ſaɲ açam, bla axam
iuzħaşam izeipşrou,
astol ikugəloup ɸeixak̨ amam
aiaſɥik̨ xuɥ, pſk̨uak̨ıtak̨ zmou.
iɿajoit̨, iɥɥoit̨, ajabɿ aħoit̨
uaxgıə ɸəngıə ineipşnə,
einqıanə aɫa ħo ik̨uaşoit̨,
ſouk̨ ɸouɫa ɥarak̨ aqnə.
ua aaigua sigua oyə dgəlam

anaysqagıə oy dubom,
psə axanə ak̨ə agulam
daɸak̨ ala egıuəzħom.
ara isahait̨ „azar“ bzian,
isguapxarɸə ixaaʒa,
ſouk̨ə ɸanə irħazɫa eikuɫan
oyə işimbac ɿgıaʒa.
araqa iaarəlqıon bɿə bziak̨
guq̨ ibɿə eipş içarxa,
ui iamaʒaməzt̨ çəxua pɿarak̨
ui nayuan naq k̨ər nastxa.
„zak̨uzi dad aiaſɥik̨ aɫa zħo
igəlou „ɫeikua“ zxıərşa,
işpeiɸarɸu iagıəşpaqaçou
işsouħara anɿa uzşaz“.
„aai, aa, sab iumboi laşaraxəeit̨,
ajəɸra mdərra myasit̨,
aq̨ ɫſəra du k̨ahait̨, ickıaxəeit̨,
aq̨ajlar rquaraoı rxərxəit̨.
iguroıoit̨, iɫtueit̨ apstazara,
zla xəzt̨əz, zxə iakuitxaz aaigua,
iɸəxoit̨ amilat rbzazara,
amilat auəoıu zkuz ioıəzua
oj iqou ɸeixoit̨, iqam qaloit̨
aq̨ajlara zegıə rzə.
oyə idərra enagı iacloit̨
abziaraz, pxıaqazə“.

I VII—34 ş.

---

moskva.

moskva! moskva!
saait̨ ujyan, uguə iaɿa aqnə
zegı rapxıa mşəbzia ħa
uasħarc staxəup sraznə.
uhaua xıɫaɫa, uxıta, uçaa
sagulalt̨ aguta,

gurazla suəduḳəlaṣṭ
uara uəsgıə ſta.
ḳərçuan uṣqa,
aara saſtan sarꝑoməzṭ,
uara umɟəjyaꝑ səqan
aḳ səxıꝑ ħa sɫomzṭ,
ui sgutəxa du zəſtaz
iaxıa inasgʒeiṭ,
sneiguroıo pətraḳ
ua uꝑə təps iqasçeiṭ.
ara izbeiṭ,
sxaan səla iambacəz jꝑaḳə,
izbeiṭ: ꝑuṣḳin ikıaṣana
myaſaxu bzançə.
aḳər ṣəkus rəſtaxı
qarmaçəɫa aɫa zħoz,
xuɥi dui
aꝑoeṭ du ħa izəpxıoz,
iaxıagıə zəxıʒ ḳamɫac,
zəxıʒ iaclo eskıəngıə,
zyəmtala zegı irdərua
irxamṣtua bzançgıə.
ara izbeiṭ:
lenin imavzolei laṣo,
icərcərua imarmalṭaſxa,
ula xnarɥo,
zeipṣ qamlac dunei aꝑə,
zeipṣ əqam qargıə,
aqa iaçou, auəs zua
irzeipṣu zegıə,
uaxənlagı ꝑənlagı
dunei zəxıʒ du aħua,
iməɟa imꝑa irɥapſo
izzəguḳua
auəsuɟa rſa, rda,
auəsuɟa zegı rguə
minut bzaḳ uərt rəlapṣ
nazxəmpaua bzançə.

uara, moskva
itamɫo mra laṣa zzəpxaz
adunei akalakıkua
zegı rapxıa xıʒə zgaz,
uʒbaxu du xaa iaxınamyəc
dgıəl əqam qargıə.
uxıʒ rguə itouꝑ
xuɥgıə dugıə ueiləzḳaaz zegıə,
ua axakuitra-ɫa
iazəʒəryuoiṭ jlara
eicaḳra zkum ubɟə ꝑaca
nayueiṭ xara.
uara uguroıa ſaꝑa
zegı rəlapṣ axəuꝑ,
ua umanɫalara
xsaalan rapxıa irḳəuꝑ,
aſajɟa rguə itanarsueiṭ,
amca dnarḳueiṭ.
uara moskva, moskva
million uaa rſa zxıərṣou,
aḍər aipṣ ioıuoıuaxaz,
ḳualʒɫa iɥapou,
uara uualicakuagıə
ſala iẓẓouꝑ,
uara ula ixəçəz
laoıərʒəla-uḳuabouꝑ.
ubiraqkua
akupara aguə iagulçiṭ,
hargıɫa uxagəla
mɟəjyada ipərueiṭ,
uərt zegı aguaqra
mca ṣəra iaxəlçiṭ.
irnuꝑ axꝑa jakua
aiaaira bɟə dərgoiṭ!

1/II—34 ṣ.

zegı rapxıagıə.

sara isəqunəsçom uəs ɸərbagas
xıə raʒnələei aqama ixəlou,
isəmoıasçom amaqa ʒar rpşʒagas
quna zkıə akupsa eiləqqou.

sara saſtam ađnəqaꝑ ɸərbara
uəsi dərrei ħa aḳə zlaʒam.
sara saſtam axaꝑ mal rhara,
aqa zbo irzeipşəm ikunagam.

sara, sara aḳomɸarra salouꝑ
sara skupayuꝑ enagı dərrala,
sara zegıə rzəħan seibətazarouꝑ,
zegı rapxıagı ꝑoliţiḳala.

13/V—32 ş.

---

minutḳ maʒara izə.

umɥ ulouꝑ, uſa şueiţ,
o, amra laşara,
jibəɿ şəkusa uxəçueiţ
uguroıa maʒara,
uara iukulouꝑ uꝑəlagıə,
iɸouꝑ uara ueipş,
iłəzha, łəłtə łyəqagıə
łneibeipşnə aqarmeipş.
uara iuꝑuꝑ abziarakua:
pşʒara dərra zegıə.
axuə, aſxa, abahɥakua,
ađə, arxa amxkuagıə.
nasəp bzia, nasəp şḳuaḳua
laoıərʒəda izouxıada,
ianiz iarḳnə zlaxı eikumḳua
as ała zħaxıada,
qei bzabaai eigəmḳua
rxəi rſaꝑi zzeibətada,
aḳ ada aḳ xuartamḳua

iaḳnə izəzꝑada...
uara uouꝑ maʒara!
uguroıa, uɥɥa,
ułtra du, uzhara
adunei zegı iarba!

15/VI—34 ş.

---

aḳolxoz.

arxa zegı açaḳ igəlouꝑ
aḳolxoz nxara du pşʒaxa,
joxu ga atatən azəlouꝑ
iyeiueiţ aboıə jꝑa iaɥaxa.
aurei tbaarei uzeilərgom
mşənças aguə ukupşueiţ xara,
daɥla iḳurşouꝑ, raxu ztalom
iztalom aḳ zɸəzłogı qara.
yəqa xyəm məxuɸa oıuoıuala
zənxar eilazçaz auaa touꝑ.
aʒ dɟajom guanɥəxı jala,
anxara iaɸuꝑ—zegı eiſɟouꝑ!
zlaxı eikuzço ua oy dəqam
aʒ deiçamxo uəsgıə eikułouꝑ.
ſtaxı inxazgıə uəs dənrəɿuam
laoıei yadei iaſɟa eilouꝑ.
ţraḳtor dula, maſən ɸəcla
azeipşꝑ nxara tbaa rɥapoiţ,
auəskua iqou oıey brigadla
aḳə nməɿḳua zegı narəgʒoiţ.

4/III—31 ş.

---

asţanoḳ aqnə.

aſeɿ asaat bəɿba rzə dgəloiţ
deilqıa-eiloıuɟʒa dçarxa,
iaamta anaaiua uəsgıə idərueiţ
ixə aɸə iḳnahauꝑ asaat rxəia.

enagı dəşneic iuəs aΨə dneiueiţ,
iuəsuƥ dneiaanʒa izəpşua,
dagxan ialşom, iguə ita dəʃoiţ,
uaxəlagı pxəʒ iboiţ ui ua.

istanoķ Ψəc cərcərua igəloup
ʃaķcara akumķua eskıəngıə,
iʃaña, ibru, ikləb ua ikuƞ,
dşaaiua ikərƥ eipş zegıə.

axərxərña igeʃueiţ, idəp-dəpueiţ;
abru qaiçoiţ, aixa iʃueiţ,
acəpxı iΨaɥʃa auəs iueiţ,
afəmca lamƞa iarķəu laşoiţ;

ui auəs iuam amş zgo rzə,
ui auəs iuam ixə azə macara,
ui auəs iueiţ, izziua idərueiţ:
iueiţ aqajlar zegıə rzə!

aſſəña dəqam, aʃa dalam,
ilaxı eikuiçom akə azə,
danəmguroıo aamta imam
enagı dΨəxouƞ zegıə rzə!

auəs axiua apxʒə iķaiƥo,
ui başan iķaiƥom bzançgıə,
ui zegı uəs dunə, ui zegı ķralşo
ialaƥoiţ asocrgəlara eskıəngıə!

mai 2, 1932 ş.

ţelıman.

dtakəuƞ ayəza ţelıman abaxta,
iſtaxı, iapxıa zegı xaña iɥapouƞ.
ilaſcarouƞ, ua imam napşərta,
inapə ifaƞ daɥla iΨañouƞ.

rnaƞə dampəçaſeiţ afaşistķua
germaniaƥi akomparţia axada,
idərlaſcoiţ esaairaƥi imşkua
eiçərxərcə ixuaɥəz rguə ada.

eh, dəşpâdərguaquei imƥua aſajʃa
zqajlar rzə zxə ztiua, guqbara zmou,
aḋər uaa amca ləx proleţarʃa
irəlçəz zeioıaqam rəla psə zxou.

iguə iſəſueiţ gitler daxıgəlou,
ſta auəsuʃa tənɥxaƞ iguaxueiţ,
daΨuƞ işnəquigac eipş dzəſcəlou
arguaqra, inaƞ açaqa jlar nʃoiţ.

azi yəqei xra zua rpxıakrala
markşizm zənʒa iſərcə itaxəuƞ.
uərt impəxıaſaz rſra, rərſarala
inapşua egıərt iryaſarc daΨuƞ.

zegı başa eiʃagouƞ! ipnakuada,
imcouƞ, aguaqra ſa tənɥəm, esueiţ,
dtakəuƞ akomparţia axada...
axa iyəzʃa zkıyuƞ irəzhaueiţ!

markşizm bzançə nəxra akum iagıəpsuam
uəsuyə ipsə eiua tanaçə,
ui amɥ, adərra ʃkurpa eixsəoıuam
ui aideia oıuoıua rəlsueiţ jlarə.

axa ţelıman ak ixınə qalaʒom
duneiţi aproleţarʃa dərƥuƞ.
ixakuitrazə bzançə rxə ieigʒom
ikupoiţ, zegı azķ ieipş raja akəuƞ.

ui drəxıɥoiţ guaqjlar rəmɥ oıuoıuala
dimiţri iyəzʃei şərxıɥaz eipş,
dətprəşţ abaxta xıſəcba hasabla,
dəmcabznə aḋə dəkulaşţ uaanʒa eipş.

yapxıa aqajlari iarei rΨəneibərtaşţ
rəla rΨə eixdmərpo, raja akna,
bzançə eipşəmķua rəkupara dəroıuoıuaşţ
afaşistķua rəqamzara iazķnə.

11/IV—34 ş.

---

abrigadir arsana.

ſeɿuɲ, arxa ađə eilaarcərueiţ,
zkıə bla rəkupsouɲ eiləqqo,
pstħa xəm ajyan, aiaɿ xumarueiţ,
ilaɿquoiţ dunei xərxuaɫa ilaşo.

amragəlara abiraq qapſ iyaxoiţ
aşara şaaiz udərraꝑ ſta,
axa amra laşara aſſəħa ilanaſtueiţ,
aɫxaças ianuɲ ajyan aguta.

amra mgəlacţ, aꝑəlan tənɥrouɲ
ſtəbɿəḳ ħa aḳ gom qargıə.
aſſəħa aɸeiçəx ikuian iɿouɲ
apstazara zegıə...

aẓ zaɿəḳ, arsana iɸagabɿ təyuoiţ
amxə eiuɿ du daxıtou,
atatən iaɿa dagula dneiueiţ
anəɫ ərguʒo daça draɫo.

maḳıana iyəzɿa oy dəqam
zegı rapxıa dgələeiţ iara
amxə xarouɲ, lassə uzneiuam,
axa dpnamḳəiţ aḳ qara.

iguə dargurоıoiţ iara icɸəxaz
aɫa icərħoiţ aɥɥaħa apsaa,
ipxʒə arboiţ yadaꝑ zɸaazxaz
aſſəħa apşa iasua xaa.

iſamxə çaruɲ, iguə qbarouɲ!
ilşara mcxuə iduuɲ iara,
auəs aɸə enagı pxıa dgəlarouɲ
iqalom ſtaxı dəqan xara.

minutḳ aamta bzançə irʒuam
iiulaḳ idu neigʒoiţ!
axa ui aɸə macara daagəluam
iyəzɿagı drəcxraan pxıa igoiţ,

abas, aaſara daagəlazar ilam
iuəs mcraḳ alan iuʒom.
adərra azgıə uəs dmaɥʒam,
aiaşaz dkupayuɲ dꝑaʒom.

iɿei iɿi şueiţ axıxıaħa ʒəxıɫa,
auəsura iguə aħoiţ eskıəngıə,
deilqıa eiloıuɿʒa ſxa arpəsɫa
delxxa dəqouɲ zegıə rzə!

iuəs, bzançə uəs ialayaſom
enagı məcxuə iumta ckıouɲ.
aḳə iɸəzziḳəz nxanə ialşom
zegıə rzən igura gouɲ.

iɸaga ccəɫ amca aɸəçueiţ
axaħ pəxaa icqıa-ɫqıa iagoiţ,
imɥ, ilşara zegıə ipəloiţ
azeipş qabaaxı ikıarnə icoiţ!

duḳ mərçəḳua iaaiţ ḳolxozaa
iyəzɿa guroıo rɸagkua ḳnə, —
ianiba dəryegı imaxuar eiloıuɿaa
drəvagəlţ arsana imɥ ybaꝑnə.

igələeiţ amra ajyan ərpşʒo,
irəkupxoiţ xəxıꝑ iharaḳʒa.
rɸaga ccəɫkua amca irəlqıo
raɫabɿ iaccoiţ xaraʒa.

ibɿə ɸaca aḳəeiy ħa igoiţ
eicaḳra akuʒamḳua qara,
zegı izxucueiţ, ruꝑə rdərueiţ
minutḳ irəxıuam aapsara.

— ɫaai aoıey ħa, guamɥ dula
haɸagəlaɲ auəs du,
inahagʒarouɲ iaxıa uaɿ—rəla
aḳə nməɿḳua işeibaḳuu.

adru ħa rɸeibarḳ inivagələeiţ
aẓ deiçamxa eibagua,
ɿaħaḳ rəma pxıa rɸəlarxəeiţ
nəɫguali xaħi rdədua.

ḳudrə.

ikupakusua, igurɷıa xumarua
pslaħła inalqıoiţ axra aguə,
ibəlgıo, idədua, igurgurua
apsta zegıə arɟajo abɿə.
einnaryueiţ axra abaxu dukua,
ulapş xəzḳua uaꝑ zxəɟkua umbo
apşka igara aipş agəgłəgkua
ui abɿə iarɟoiţ psſara iaxıꝑo.
çaqa arxa pşʒa zkıəçla zəḳugəlou
bərfən boııəla aɥamgur ła zħua
ɸəy ɥḳunła iɟaa-ħħo iy iaxınəkulo
xaranꝑ iuboiţ matła ilaḳıua.
ui coiţ, ui iamam tənɥ başa ꝑaxa
iazleiueiţ enagı zxəzɸə ɥɥaua,—
amşən eiſəl du sarḳıa saxıa,
zourei zətbaarei ħa umbaua.
abra ḳudrə acha du sanəkusua
isgualałoiţ iaxtəsxıou jpaḳə.
isgualałoiţ iaxıa eipş saxıxucua
sguə eibadərfo eraznaḳə...
aai; ari zzəmdərua aẓgıə dəqam;
ara ḳər şəkus rəſtaxı şeibaſraz,
ua ialaz iaxıa ađ-ikuu maɥʒam
jlar rɸə iyaſam zxaçaxıʒə zərgaz!
uərt, uərt aſxa uaa aſança ləxkua
naqnaꝑ aguaqra zguə agaxıaz,
rəmɥkua aḳnə eiḳudərşeiţ rmaxuarkua,
apstakua, aſajɟa şaaiuaz zbaz.
ara eiɸasţ uərt naq-aaq oıuoıuala
pstħała ḳər mşə ałakılya ubuan.
aʒybɿa akətan jlar xɟan taaɟala
rəraxu rəma atara iꝑan.
irahuan uərt abzarbzan bəɿkua
rkəta izxəlçəz iaxəly igoz,
irguryon rəynə, rguara rbahɥakua
rxə zlanəqurgoz izlanxoz.

amş go, kıaptaças iaxəu aſajɟa
ui zegıə znaꝑə aɸə inxaz,
atara, ḳəndəoı irəlan ryəzɟa
amgıal ʒnə uardənla irzaazguaz...
apxıa znə iiaaiţ amenşeviḳɟa,
acha iriţ rguə itaz nagʒa,
ui auəxa amşən ixəlaşon amca
ɟəmzara aua, aꝑəla aɸaxıḳʒa.
abar, ara, nərɟ-aarɟ atabiakua
abar, acha axtəpkua ianu,
abar abzarbzan xkua, abombakua
axıḳaḥaz rəſta, anəł axıʒu.
art, ara bzançə iyaſo iqam
zxala zxə atourəx zħaua rouꝑ.
ſa ɟəḳubarḳ iḳaꝑazgıə ſa yaſam
uigı ḳudrə aʒə aipş iqbarouꝑ!
iiaaiţ amenşeviḳɟa, aqua rgəeiţ,
ua mo łaɥanʒagıə inaʒeiţ.
znə azən ḳər kıaf ruiţ, ḳər rəmɥ drəoıuoıueiţ,
ḳər iɥɥeiţ, ixumarţ, ḳər malgıə rfeiţ.
axa ui zegı rəlçərc iqan uəsgıə,
amɥ maɥən anxara ħa izɸəz,
aqəkurei louçar atatən axəlçuam bzançgıə,
uərt irəzgəlţ amca izbəlrəz..
amɥkua eimdərꝑəz dəryegı eicələeiţ
ibolışeviḳ gumcanə eilaꝑeiţ!
ui xəs ercaxu psaa nesţor dazgələeiţ
aoıa izəħan xɸaḳnə irꝑeiţ!
uərt apxıa izəgıəɿəz, rəſtaxı izcaz
ikuparc aḳun zegı rəmɥ eizganə,
ixənħiţ, iajləeiţ raoıa ɟgıa daxıꝑaz
imcabznə italţ afronţ pjanə!
ixənħiţ, amenşeviḳɟa rxıəſtraxı
iamuiţ, egırələmşeiţ, rpsə çaaxəeiţ,
ipsəz psiţ, inxaz əyţ pstei guayei raxı,
dəryegı ḳudrənʒa rpsə aargəeiţ.
ara hasabs irḳəiţ, acha pərɟarc
rəpsə rgarc, ţaḳuə inasḳıarcə,

abolışevikɣa ua innakəlarc
pxıa uaha izəmco inxarcə.
duk mçit, acha pɣeiţ, y-bombak pjeiţ,
aſxazə, açaazə ialahaiţ çaqa.
axa ipnakuada, rguə iaɣeiţ
uəs rguə trəsua oy drəſtam ſtaxıqa!
bolışevik izə iqam baaguara
dənnakəlom ui azra, azə.
irţ azə, irxızeiţ pxıa icaz xara,
irkəiţ rəbzayəkgıə iţquanə.
rguə dərdeiţ, inargzəiţ rtaxə izəſtaz,
kərtɣələei apsni eindəryiţ iyyo,
mart pſba rzə apsnə idərgəlţ xızə zgaz
rberaq uarkaləei ſala izso!
ui aɸnə apsnəɣi amilatkua
haiſɟoup ha iazəknə rbɟə dərgəeiţ.
acəpxı rɸəddə nestor iaja mcabzkua
atribunaɸəɣ zegı rləmha iahaiţ.
idədiţ amuzika oıuoıuala,
igəeiţ aqajlar rbɟə harakna,
ahaua iagulynə xakuitrala
zla xəztəz apsnə zegı iaharɣnə.
aptakua, aſxakua rəkuɟ ikuɣaz
ikubeiţ eraznak iara ua.
amra ɸa iguroıo adə ikupxaz
iarîtiţ aîtkua rfyə uguə arɣua.
kudrə acha apsə taləeiţ dəryagı
ioıiazoıiazua inxgələeiţ uaanza eipş.
ui axəkuan ikugəlţ abɟə rgo enagı
azauad eixaqap abaqəeipş!
ua auəs rueiţ pxzəla, kər qa zbaxıou
aſei amcei irəlçəz auaa,
uərt kudrə ɟkurpo, eisua iaxırəvou
iarguroıioiţ, iaryyoiţ rəlapş xaa,
irgualarîo irəxtəsxıou uaanza.

1/III—34 ş.

---

akıaşana.

zəkı ɟəmza axıəkulaşo esuaxa
abulıvar geɟə pşza tver aguə,
dəkugəloup puşkin ipıaſy pszaxa
danbzaz eipş dxucua, ixə larquə.

dgəloup ui, deicakua dəqam bzançə,
baxuîa dyapoup doıiazoıiazua ara,
ojəmzar ojə djajap uharɣə
atribunaɸ eipş duboiţ iara.

şaqay ikuşa ixucua iɣada,
atiatraɸə aipş iaxı rəlapş rxa,
şaqayə rxə, rguə dta mya ianəda
ixız ha ixumarua rbɟə çarxa.

akər şəkusa rapxıa ipsə antaz
dneiaaiua dalan dguroıio dəyyo.
tənq kıafla adə ikuz, uəs zəmuaz
ixıəzirɣua, dərxəyyo rgra dərbo...

aamta geɟueiţ, ui danəm adunei –
dapərçţ ɟala-ɟəla ixata.
axa iniɟz ixızi iyəmta bziei
dkıaşanan ddərgəlţ moskva aguta!

abar iara! ui aganaɸ sgəloup
sxə sguə, sşeibakuu xucrala sɣupı!
axa sara sɸaoyup, sa soy ɸoup!
abragıə ɸaɣla aîa sharc staxəup.

moskva 1/II—34 ş.

ţquaryal.

uxəuɸə ianəçţ ajəɣ laſcara,
uxəuxţ uzmərtənyuaz uaanza.
iſakugələeiţ ɸaɣla ubzazara
uđəkuləeiţ oıeyla uçarza.
ſxa, psta, quapaɸapa bnarîəraxa

gəgłəg uaanʒa amş go iaxıtaz,
ałaracɟa xəi bq̣arləei eibətaxa
uaxəi ɸni łaracara iaxıcauaz,
ojə ixţuɲ, ilaşouɲ zegıənq̣ara,
auəs rua aq̣q̣aħa jlar touɲ.
pasa rɸeibət iaxıneiuaz łaracara,—
araɟ ız ineiuoiţ eikułouɲ.
aguə ɑıuɑıua zmam, alabaſaçar zkəm
oyə daxızəmcoz abaxu rbgouɲ.
ojə dubom axuɥgıə ua uərt irnəm
ualicouɲ xaħla iɥapouɲ!
ryaş bɟəmzar bɟəḳ q̣ara iaxıəmgauaz
apsaa anəpəruaz rpşɸə zkıxa,
irtəpxəeiţ aq̣ajlar pxıa iđəkulaz
auəs zua zɸəła ineipşxa.

1930 ş

---

auəsuɟa rała.

ɸamyaxu əqam—iqamlarouɲ
haagaləxkua aḳgıə rzə,
uaxgıə ɸəngıə auəs rularouɲ
auəs rularouɲ pxıaqazə.
aſajɟa gurya zkıə zmougıə
rəla taa iahzəpşuɲ hara.
iaxıa şargıə, uaxa xulargıə
işzaxuo iaſtouɲ htarxara.
axa mcurouɲ, rq̣abaa başouɲ
uərt aḳgıə rəlşom hara hqnə!
iagıa rurgıə rguə itajrouɲ
iaxıa aipş ubas pxıaqagıə.
uərt raxa hamam—huəsuɟouɲ
hara hazɸu ɸaḳəuɲ zənʒa.
iaḳə ybamḳua auəs hamouɲ
jlarə irbarouɲ zegı nagʒa.
aẓgıə hieiɟam-hiçamxarouɲ
ſa zɑırou iguaqua haɑıaɟa.
lassə hrəxıʒarouɲ hagırapəsrouɲ

hart aq̣a zbo, zəpxʒə ḳaɸua,
hara hdərra, haxşəy hamɥgıə
iazḳəuɲ zegı huəskua rnagʒara,
iaxıa şargıə, uaxa xulargıə
haɸuɲ socializm azcara.
ɸamyaxu əqam, iqamlarouɲ
haagaləxkua aḳgıə rzə,
uaxgıə ɸəngıə auəs rularouɲ
auəs rularouɲ pxıaqazə!

1/II—30 ş.

---

* * *

noiabrɸi amza, apşa asueiţ, ixıtouɲ,
axa ahaua gurɸəgouɲ, ajyan guə ckıouɲ,
akalakı gurɑıoiţ, tənɥra amam iɟkurpoiţ,
zçəxua pəmɟo zegıənq̣ara abɟə jɲa goiţ.
ađə qapſ mşənxəeiţ, ajlar aẓəmḳua eizeıţ,
iaxıa ɸaznə ieipşəmḳua amragıə ḳapxəeiţ,
ḳreml atʒamc einəryua amuziḳa dədueiţ
adgıəlgıə ajyangıə rguaqənʒa inaʒoiţ,
lenin imavzolei rəgutəlaḳuɲ jlarə
icərcərua iuɸapxoiţ mraças xaranɸə
ałakıpsa ula xnaḳueiţ, aţanḳkua jɲaʒouɲ,
aeroɲlankua rəla xəxı ajyan guə xqıouɲ.
iłtuɲ ađə qapſ du, biraq mɟəjyala iʒsoiţ,
aţribunaɸənɸ iaḳovlev ibɟə çar goiţ,
iganaɸə ikugəlouɲ avoẓdɟa zegıə
iaxıa oḳţiabr ajafşəkusa amş aɸnə
rxakuitra nəħa myapərgarc iguroıa-ɥɥo
izlapşua aq̣ajlar rguə zəzduu eibarbo.

moskva, 8/IX—33 ş.

---

ar qapſ.

rgui rſamxəi q̣barouɲ
eiçaxom aḳala,
mc zəmħo bq̣arla

eibətouɲ zegıə!
ipəɫouɲ uərt oḳtiabrɤ
mcabz ɟkurpala
guəşpəla aoıey ħa
pxıa icoiţ eskıəngıə.
apşa aʂueiţ, ipərueiţ
aberaq qapſ ſala iɫu,
xıʒə zgaxıou.
çaxa zməxıəc, bzaħçə,
mşaɸnə naɲ ɖərla
iaxıərḳəz işərḳəu —
irḳəuɲ lenin ixıʒ
psra zkum annə.
oıuoıuala eidḳəlouɲ,
eilɫom
xra ɥaparouɲ
aḳə iazgom,
aḳ rəxıuam ɥara.
aɤəla zegı ḳualʒə jɲanə
iaɸəḳurşouɲ
ſaɸaḳ oyə izpxıamco
ſtaxıqa.
enagı rəmɥ,
rəlşara eilaɟoiţ,
minutḳ irxaştuam
rəkupaſa rdərueiţ işeibaḳuu.
apta laſca
aḳaɲiţalizm iaɟərxıɥoiţ
asocializm aɤəla ərpşʒo
aɫtra iaɸu.
iqalom rxə itqıaz
başa imyasnə,
ui dagarouɲ
raoıa inəzməɟua
dara.
zxə iakuitu aɥajlar
aẓ drəgutasnə
iruam rpsə eiua

tanə ɥara...
ɫəxəiaz, ɫşəxəiac,
ɫəkupa ɫşəkupac
uaanʒa eipş!
ɫart ɫnaɲə ianuɲ
e. s. s. r. guaqjlar
psadgıəl!
ɫart ɫeipş
xıəʒla pşala inəquaxıou
xaça xıʒə zgaxıou
axaan tourəx aɸə
oyə iʒbaxu mgacţ.
ɫart başa rəm,
ſa dala ɫeilouɲ,
ɫeiſɟouɲ
revoliucia mcabzla
ɫaaʒouɲ ɫəkupoiţ.
ɫart e. s. s. r. macaraɸə ɫrəm.
zegıənɥara ɫeiuouɲ,
dunei guaqjlar
zegı ɫrəruɲ
ruəs ɫəxıɥoiţ!

4/II—32 ş.

---

aɤəla ɸioiţ.

aguaqra zərʒəz sɤəla eiuɿ-du
uaxgıə ɸəngıə aɫtra iaɸuɲ.
aɥajlar saſɟa dunei ikuu
ui axıɥarazə ruəs aḳəuɲ.

guoıərtas irəmouɲ; irſouɲ, lrdouɲ
ran izxşaz ləeipş irpxıaʒoiţ,
aɟgıara azəzua jɲayəḳ əqouɲ,
axa egırəlşom rəmya pgoiţ.

lenin imyei iuəsi aḳ nməɿḳua
iasnə aoıey ħa irgoiţ xara.
xuɥi dui aẓ ɤamyaxu imamḳua
iaɸuɲ akupara, anxara.

axaan iqamlac, argəlara ɸəckua
açəxua pəmɟo rəſtəbɿ goiţ.
aſxa, akəta akalakı dukua
pşʒaraxţ, siruɲ aƤəla ɸioiţ.

2/VI—32 ş.

ɲuşḳin.

dtadərxəeiţ aɲoeţ—dunei zəxıʒ adəruaz
ḳalamḳ azna iſa iapsaməz auaa.
ḳrəfarada uaha uəs zmaməz, zguə ɸəoıuoz,
uaxəi ɸni znaɲə eikupsa zəla taa.
oh, dabaqou iara... irəmuiţ ui dtamxar
haramla iſtaz iqamzara ztaxəz,
dərəpxəeiţ naʒaʒa mbaƤə dəzzapsaz ajlar,
zxə, zguə, zəpsə zegı ɲoeziala iƤəz.
dunei akulara zaƤaməz, iməcxuəz—
„xıʒə zgaz“ danţes, „fərxaça“ hatər iouţ,
zuəs xə amamḳua enagı kıafla ađə ikuəz,
aħəntkargıə ui guaxua dus iſtixţ.
iſa ḳalamla irţeiţ, uərt rguə zegı dərtənɥiţ,
dəpsiţ... ui dəɟeiţ uaha dmaapşʒaua.
naɲə xumgala, gumbəl qbarala deikurḳəiţ
açaa ɟəmza mcxura iɸapxaua...
amş bzia, ajyan guxţəra amra pxara
ui izə uəsgıə iamuiţ iqamləeiţ...
afərtən pşa ɟgıa xıłała açəx laſcara
ɸħaras itan maʒa iʒra qarçeiţ...
axa, maɲ, ui dəmpsiţ, ui uərt dərzəmɟaxəiţ.
ipsəz, eita psəz, iʒəz dara rouɲ!
arəcha—aguaqra, aɟgıa iruz ikunaxəiţ
uərt, rəxıʒ naʒaʒa aƤəla iaxgouɲ.
aɲoeţ dəpsiţ... dʒuɲ ſta uəsgıə dgəlaʒom,
xatala ipsə tanə dəqam iaxıa,
ila ɥɥom, uaanʒa eipşnə iɟajabɿ gaʒom,
axa, ibzouɲ iaja pşʒa, iħaxıa!

10/II—30 ş.

---

aɲarţbilet № 224332.

(bezimenski iƤə aqnəƤ).

adunei zegı rḳəuɲ
auəsuɟa rnaɲala iroıuoıua
adgıəl naɲərſſueiţ,
aḳə əqam...
aḳə əqam qara,
isaħ aɲarţia, isaħ
izaḳuu iupşaaua ugıəɿua?
bɿə laxeikula
ataḳ sanaħţ,—
aɲarţbilet... sara.
aḳə... aḳə xuɥəḳ... xıaaḳ...
daara məcxula
sguə ɸnaḳaaiţ,
sguə açoıa arçəsiţ
oıuoıuala açəxuƤanʒa.
iacə isḳən sara snaɲala,
axa isəmɲəçnapaaiţ
apsra... apsra xəpşa—ɟgıa
iasəz
sɲarţbilet zənʒa.

ei, aɲroleţarɟa!
ỉgəl, aỉkua ỉrəs
işỉəlşo eipş zegıə.
işpa, dəşpaqam?..
apsra akuitəzma igara?..
aḳ zaɟəḳ bilet xuɥəḳ...
qəba taçaḳ
əʒiţ uħargıə
aɲarţia aɿə
aɸak ħa iltnaɸeiţ..
iara,
sara sʒəryuan,
aɲarţia iaħaz
sguə ialsiţ ɟgıaʒa.

axa eraznaḳ
eixaꝑ ɖərla
sməxuɸa zegı leinꝑəlt̩.
ei, iuahuama aɲart̩ia,
ɸəstueit̩ sara oıuoıuaʒa
uguə eitamsərc
iukunəħoit̩
st̩anoḳꝑ q̧ajlar eigunəyt̩!

uguə ɸḳaaz,
uxıaakua
məcxuə ioıuoıuaz,
mcaṣərala
cxəraayəs
sa inasəſtueit̩
millionla aɟkurpa,
aɲroleṭar ɟkurpa
məɥ du
aḳomint̩ern aſanala
ixanarꝑaaueit̩ aɲart̩ia
aɟə tɸara inxaz.
zegı rapxıa sara scoit̩,
səxəiouɲ!
sara sovet̩ ꝑəla seiuouɲ.
ei, iuahuama aɲart̩ia,
aguragaja sħoit̩!
pətraḳ aſtaxı
ỉnəzkıla iɸəcxaua
aɲart̩biletkua
irəpsaxueit̩ lenin ibilet
iaxıa iḳaỉaz.

15/VII—30 ṣ.

---

amya dəkun xara dcon.

amya dəkun xara dgıəlḳ dcon
aɥḳun zgutəxakua raɟaz,
xıaa dus iman iagıəgunigon
çara dərra iguə zəzcaz.

apsnə mra amṣən iaɟara
abar iniɟit̩ ui ſtaxıqa.
axukua, aſxa aḳaɟara
aḳgıə ibom daxıco pxıaqa.

dəzkuꝑou đəoıbouɲ, tənɥra amua
psaaꝑ hasabla ikuqıa icoit̩.
pxıagıə ſtaxıgıə daxıənapṣua
đə eiuɟrouɲ mṣənỉa eisueit̩.

aaigua sigua baṣa uəsgıə
çləei ỉapəq̧apħa ibaʒom.
iagıa iħargıə, iurgıə
ila aḳarỉra izaxıgʒom.

yəza-pəza aẓgıə dimam
ixə axıxou bzançə dəmcact̩,
axa aḳə dpnaḳua dəqam
ixaan ỉarazə iguə mcact̩.

ixə zkuiḳəz neimgʒar qalom
guə ſamxəlaḳ dəoıuoıuaʒouɲ.
aſxa iaaʒaz uaday daɟỉom
aſança dalxəuɲ dagıəmcouɲ!

ipenq̧ər xuɥə iḳəlpxoit̩
amza t̩eyṣa mɲəl laṣua
dguroıa-ɥɥaua xıəxı daçapṣueit̩
at̩las jyan guə eilq̧q̧ua.

dneiueit̩ iapxıaqa, ui dxucueit̩
açarazə dcoit̩ dəccaḳxa,
gula moskva dagulapṣueit̩,
dagulapṣueit̩ ipṣʒaxa!

5/IV—33 ṣ.

---

aḳomɸar.

enagı xıəʒla pṣala daaiueit̩,
enagı dɖəruɲ dəzzuḳlaḳ azə.
ari naxəsgıə ubas dəmyasueit̩
ui dzəmiaaiua iarban iqou,
ui dzəmiaaiz aḳ sumərboi!

iqam ui ſtaxı dəpxıazco
ui dşəkupayu iaƚakua irəmĥoi!
ıſapə axirgəlo idədə—gurgurueiţ
adgıəl ianəyueiţ inəmʇo iara.
inaɲə axıəmyaniço dmanƚalouɲ, dɸioiţ
es minut, essaat, daɸuɲ pxıacara.
çəpx atatən frontaɸə ixıɜ irgəeiţ
çaxa iməxıţ ui aɲlanaɸ mşkə,
adgıəl axıyazgıə pxɜəla eiteihait,
itatən ɲlan neigɜeiţ eraznakə.
tatən ĥəstaķaɸ tatən ſapək əqam
ui ipxɜi iqabaai zdəm.
mşkə upşaargıə iqam, iubuam
qara riadķaɸə ıſaɲəſta axıanəm,
iqam raionk, kətak uaxıcalakgıə,
daxəqam, daxəmneic dgıəlk bʇaxanə,
iqam dəznəmsəc myaxuastakgıə
naarak, ma ţəşak itganə.
zegıənqara qara uəs axıəqou
aoıey uəsura, akupara axıataxəu,
ua dgəlouɲ ui deiçamxo
deibəta ckıa idərua dəzɸu.
ibʇə çar alyueiţ aagaləx qabaa,
ibʇə çar rxəyueiţ arxa, adə,
alşara ialçnə ikaƤoiţ abzabaa,—
guamų dula axıxıa-qqaĥa eilaşnə!

2/V—31 ş.

aƚakı bʇə.

idədueiţ, imaʇəsueiţ apşa geʇueiţ,
ikədbganə iaɸuɲ akuaura.
ixə axigara izdəruam, dguaqueiţ
akə zkum amuqa mcura.

iguə pjoiţ, dşueiţ iɸiſər mo imam,
dguaan dəqouɲ dchaueit zegıə rzə.
axa dzəxuoda, məų iman dəqam,
inəquom iuəskua iara izə

aſa rɸəçueiţ, işhamuɲ, amş mşəm, çxə çxəm,
daxıcalak guryaramzar akə ibom.
ui ila intapşua oyə ditaxəm,
dəkurxrada azgıə bziak ihom.

axucra, eitaxucra, ilapş zegı ceiţ...
axa ianbanɜa, içəxua pʇaɜoiţ.
aualər du iayəzaz məcxuə dɲaxəeiţ
esaairagıə iʇei iʇi kanɜoiţ.

— nəx, uəsgıə adunei sa szə ilaſcouɲ,—
ua iqaz ndəlç-aaðəlçiţ, dəqam azgıə...
sapxıaqa bzia szəpşəm, sajəmta ʇgıouɲ,
maɲ, scaɲ sca, istəpuɲ uezgıə.

iknixəiţ iƚakı, ua aſança aɸouɲ...
iguçeikəiţ, içəsueiţ inapə...
labala dnaçxəeiţ... aƚakı abʇə ɸacouɲ,
dnəkuhaiţ çaqa askam, alya ixarıə.

— aa, nan, nan zakuzi, iqalazei,
aynə dnəynalţ ian, abar... dəqam lpa...
ahĥabʇə, agurya, aʇəuara,
aƚə eikua ʇgıa naxapeiţ ayənra.

idədueiţ, imaʇəsueiţ, apşa geʇueiţ,
ikədbgan iaɸuɲ akuaura.
lxə axıəlgara ləzdəruam, dguaqueiţ
labzəşla[1]) dixaƤouɲ ian mcura...

abas ixıueiţ znə-zənla ʇgıa zxucua.
ſata zmam, zçəxua pʇaxıou aoyə,
aqajlar irəlou irnəmaalua
ƤyaÇas irəĥo, dəzmam guabəlyə.

syəza iaxı.

abar, kər çueiţ usəmbacţ aaigua,
sguə aça uƚouɲ, usxaştuam minutk,
uguə şbziou zdərueiţ seilamgua,
axa səzdəruam uzɸəʇqıo qaimatk.

[1]) laoıərɜəla.

akə saɟyaſom, ɬartagı səmam
ɦara akum auəsura uaɸup.
uaxıcalaķ başa aamta urɜuam
auəs azə uɸuɬoiţ, ukupayup!
salamkuaķ ustarc iaxıa isəɜbən
izyiţ abri apsſarazə saxıɬaz,
satoumçan ua uqənɬ isəgxaz rzən,
iudərueiţ eilaxaroup izəxqıaz.
başa sɬam, sara sərgəlayup
socializm axutaķ səduɲ inasgɜarc.
çya rəmam suəskua, saamta ķıaɸup,
axa səmų səmųup, səxəioup səkupalarc.
ari auəs dunei iazeipşu
bzançəķ xıəmɜoıə akuzgan qalom.
ibzian inasəgɜarc işsəmųu—
enagı saɸuɲ, açara sçoiţ sɬaɜom.
uaxəla açx du iniasua
qara sxə nəkuçan isəkum ɟara.
auaa anəɟua, apsaa anɬua
ſtəbţəķ ɦa anəmgaɜo sɬoup sara.
aɟaſə arķəup, sapxıa ikup
zda sxuaɽtam zəkı rəuaxķ aɬəqukua.
ckıa sxə iasərxuarc abqars iskəup
sərgulapşueiţ „leninizm azçaaɬkua“.
auəs, aqa laməsup, ixıɜup,
iaşa çabərgs iqou iara ui oup.
aləeiɬa bzia art zegıə irxəuɲ
ui yaſom, sarķıara auərɬ ickıoup.
sara miɬ pəsəmɬact, miɬ səmbact,
axa abartkuə rdərra saɟxuųɜam.
uərt sxarştnə bzançəķ xara snəmxact
ixaça syəza, ui adagı səxuɬɜam.
ui azə eizgoup səmų, səlşara,
isəgxaɲ—ɦan saɟəmɬaɜact akgıə!
izdərueiţ ɸəɬala akupara
ialəmşo dunei egışəkum qargıə.
sguə iştou səɟoiţ, sguə iştou sɸəxoiţ
amal jlar, rdac ɟərəzgaz—„kapiţal“.

ɬəndəqura duķ aipş eixsərpoiţ,
ui dunei ɸəc zərɸəxaz asarķıal.
leninizm səmųup səlapş fəmcoup
uaxgıə ɸəngıə azeipşnə ilaşoiţ!
saxıcaşa zdərueiţ, səmya laşouɲ
seibəta, xəirla, sɸəɬa soıeynə scoiţ!
uzɸuzi syəza murat, uxəiou
udərra azurharc uargıə abas,
uxşəy ɸa çarala iurɒxıou
pərxags iumou zegı rəkuxga ɦəzbas?
uarei sarei enagı myaķ ikuu,
iaxıcalaķ zuəskua rxə qaraķ eilou,
eibahɦarouɲ hazɸu zaķu uəsu
nagɜaſas dousə ihamou zeipşrou.
uarei sarei aḏər mca zləçua
zguəi zſamxəi eicaķra akum bzançə.
taųķumla xrei baxui eiyəzjua
aķ ɬartas izmam zəpsə tanaçə,
aķomparţia mra haclaşaɲ
enagı huəs manɬalan pxıa icarɬə!
ɦnaɒala hkıaşana hargəlaɲ
adunei ikuu zegıə irbarɬə!

7 aprelı 1933 ş.

---

auəsuy ɸəc.

auəs iuan, aşaxţaɸ dəqan
araɟə ixıſən, iķən iara,
ɬçaɬə maɒala mcxuə deibətan
çaxara iməxıərɬ eipş qara.
auəsuɟa ķər uəs zuxıaz,
auəsuraɬ pəzɬaxıaz uaanɜa—
uərt irɦoz, uərt iruaz
akə daɟɬoməzţ ui zənɜa.
irɦoz iɦon, iruaz iuan,
dgəlan iyəzɟa reipş iargıə.
gula, psəla jəɬ ķaiɟxıan
aɸaɬ psə ixan dagıɸan uezgıə.

sara sizçaaiţ dtaɟnə daxıəzbaz—
izeipşrouzi, ixıantouma uzɸu?
ijɲayuma apsuaa izçaz,
uda iqada ari auəs iazḳəu?
ataḳ dɟajeiţ deiçamxaḳua
aɸacá ħa ibɟə rəoıuoıua.
iqaz, inəz aḳ nməɟḳua
zegı seiħeiţ eraznaḳ ua:
iqou hmaɥʒam, aoıeyħa haqouɲ!
aḳə ihualu haçaxom qara,
auəs anɸəcu enagı iɟgıouɲ,
ixıantouła iumbar qalom iara.
sara sanaaiɟqıa, ari anəzba
— hai, quſt sniaainda sguaxuiţ.
axa yəmş, xəmş auəs anəzuə
saſcəlţ—ieioıuəz ħa egısəmbeiţ.
oyə iimbac zegı rəcharazaaɲ,
ſta ɸa uəsḳaxı sxə sərxom.
auəskua iqou aḳə ieipşəmzaaɲ
ari guasteiţ,—ɸaḳ sguapxom.
sara ari naxəsgıə auəs zueiţ
auəs saɟaaſom bzançə!
spsə axıənʒato kupayəs sgəloiţ
aqajlar irzeioıu auəs azə.

18/VIII—31 ş.

---

manɥei maſei.

manɥa.

daara ḳər adgıəl sərxəsxeiţ,
aſxa, aga eiməzdaxeiţ,
aqma auasa səxıɥaxeiţ,
abzia aɟgıa eilsərgaxeiţ.
səzzuḳlaḳgıə samanłaloup,
miɸəḳ sxəçuam, maḳıana sɥḳuənouɲ,
xıaa səlam, sguə zyədouɲ
səmɥi səlşarei eimadouɲ.

aoyə oıuoıua siniaxeiţ,
aoyə mɥəmxa dəzbaxeiţ,
alaḳu, ajabɟ zegı rɸə sahaxeiţ
aizarakuagı ḳrə rɸə scaxeiţ.
ſta açaragı xuɥəḳ səmouɲ
anxarei auəsi rzə seikułouɲ,
isəgəu aḳəzaɟəḳ əqouɲ
ubri azə (saain) abra səbtouɲ.

maſa.

unan, qəm-qəm, səlaşara,
səçəx ɟcara, səməş şara,
səla təpxa sqaiţan ʒara,
sxaxu pxıaħa, sxaɸə pşʒara.
uzərguaqua uəs umouma,
zda uxuartam ḳər uaſtouma,
imaʒouma, argamouma,
uəs iuzəmħo aḳər auma?
uəszaazgazei umacara
ɟgıa seiguəroıeiţ ulabara
araxı uɸa "jyanguał pxıara"
upxamſaḳua saaiguara.
ojə gutəxa zmou iʒuoma
ui ianaalo aamtaqouma,
aḳər zlou umħar qaluoma
uəs iɟaxnə uzəɟuoma?

manɥa.

sara izʒo ħa uəs səmam
uəs xuaxuaragı səlan səqam,
ui aiɲş ɟgıa-məɟgıa sguə itam,
iaşa zlam ɸaḳ uəsgıə izuam.
istaxəuɲ enagı seipşəzarc
bziarada ɸaḳ səlamzarc,
sguə halalnə ađə səkuzarc,
sxə abziara iazḳəzarc.
aməcxu ɟajara eiɟagouɲ

egıunatom iguəpʇagoup,
ula xəzyo lapşxərpagoup,
xşəygıə zçam aja guərgagoup.
guəybara alam, bəsguapxəeiţ,
səpsə, səlapş ba bɸə inxəeiţ,
bziarak ħa səznəmxaɜeiţ,
zegı bara bəşqa icaɜeiţ.

m a ſ a.

uaja quşkua səzlarpsouzi
uərt pəzqo sa iuashuozi,
uaaigua gəlara zlasaᵖouzi,
uaanɜa sara sənazgɜozi...
axa səmş, xıudar, xumarramzaaiţ,
uəs başa sdərra uaſtamzaaiţ,
uguə itaʇqıo ʇaxəmzaaiţ,
adaxı ʃala umʃajozaaiţ.
sara amc shom, izħogı sʃəmoıəup,
sguə razəm, enagı sguəmbəlyup,
sa aiaşa sahar staxəup,
ianmapxa, nap iamkua oyup.
səşpouguapxəei, isnubaazei
bziara dus isəmouzei,
sa szən abranɜa uzlaazei.
uxıɜ upşa zlasanouſazei?

m a n ų a.

ķər qara bəɜbaxu sahaxeiţ,
bəbzirakua eilsərgaxeiţ,
ųķuni ɜoıabi isarħaxeiţ,
sargıə səlala ķrə-zbaxeiţ.
aķə azə syaſo səqam,
sguə ɸa formaķ uəsgıə itam,
đnəqa sɸə rħnə uəs zuam,
sguə itou aiaşoup, ui zɜauam.
ui zegı bara ibahaxeiţ
ckıa agura bgarᵖ ibbaxeiţ,

bazxucərᵖ eipşnə ishaxeiţ
atak ħaragıə bədsçaxeiţ.
izban, agura zəbəmgozi
iiaşam ħa bguə zlazyozi,
bxə bəmpaxı iznabəmgozi
iaxıatəpəm izbərxozi?

m a ſ a.

sxıudar, sxıəbla səzķuxşou
lyada ʃəmzaɬa ilaşou,
zguəoıra raʃou, zxuəcra qbarou,
adunei abza iaqarou.
ua uzən ʃgıarak smahaɜact
rqaga ajak uxəməyɜact,
ajalagıə sləmha itamsɜact
pxəɜgıə sguə itamɬaɜact.
udərra pşɜala uxıɜ ɬtueiţ—
ubzioup, uşbziou zdərueiţ,
uaja xaa zegı rguə qanaçoiţ
uʃajaſa ugura snargoiţ.
uiraxı ala ɸəçga qasçom.
ui açəxuala aja shom,
axa satoumçan, isguapxom,
makıanazə qargıə səzcom.

m a n ų a.

işpa, sam ᵖəs bqasçoma,
jəᵖ hasabla bnəquzgoma,
auəsura basərſuama
zakuandara bakusərɬoma.
sara banəzga haiyəzʃoup!
hpsə tanaçə haja akoup,
haʃgei hbziei zegı eiloup,
hamųi halşarei eiqaroup!
uəsaxı bca, eizaraxı bouʇup,
baxıəneiaailak bakuitup,
aguroıa ųqara balaxup,

aynə, abna bəmya əlxəuɒ...
nas abri eipşkua zəbħozi
sguə ialsşa znəqubgozi,
baja ybanə izsbərbozi,
zəmya aΦxıakra bzaftouzi?

m a f a.

sakuşahatuɒ iuħaz, iaşouɒ
sguə iaxuakuo akər uloup,
xar umaɜam, bzia uqouɒ
ʒafə-ʒəmzaia ulaşouɒ...
axa exıazə səpşaayəm
apşra asaxıaz snəquayəm,
xuɣi dui srəxıʇəuayəm
iməʒa pxəɜ zbaua oyəm.
sara szəftou aoy iouɒ.
aguə zyədei axatei rouɒ,
səxşəygıə ubriaxı ixouɒ
səʒa spxəɜgıə ubri iazşouɒ.
işakum nəqugara saʒfom,
uiraxı ala qa usərbom,
aja məcxuəla uuəs nsərxom,
sukuxşouɒ qəm, aai səzħom.

m a n ų a.

sara bəzʇom, jala bxəsxuam,
ba ibguampxo akgıə bzəzuam,
bxə təsqıom, baja eilazgom,
mşən bxərpşəlanə ɜmax bsərbuam.
sa sΦə sakuΦam, sΦoy xaçam,
xaΦ nxarra uəsgıə isəmam,
yni guarei ħa egısəzgəlam,
smal rhayən xaΦ mal saftam.
sara socialisʇ jlar sreiuouɒ
zexıənqara səynə gəlouɒ,
aqa zbo zegı sa isaʃʒouɒ
uəs axıəqou sa isənxartouɒ.

axa maɒ bħozar bəqazaaiʇ
badscalom, bəmya xəirxaaiʇ,
anasəp bzia bəgəmxaaiʇ,
bəməş bəçəx aabziaxaaiʇ.

m a f a.

maɒ, sbərləş, uəs uszəftuam,
uguə nərxa amya ukusçuam,
xamapagıaças suznəquuam,
mdər gaɜasgıə sxə səznəʇuam.
sargıə səmşgəyəm, başa sΦam
uəsda ħəsda uəs kıafla sʮuam,
pxɜə ansələmçua məşk cuam,
ui zegıə sxazə isʇaxuam...
exıala scarcə staxəməzʇ,
makıana ui sxə azəftəmzʇ,
ipxıa uəsnə ispxıaɜoməzʇ,
gurya gutəxas isəmaməzʇ.
axa sgubəlra uapfəmaxəeiʇ
ui iacapxaz uara uakuxəeiʇ,
açəxuΦan iuħaz uaxı sagəeiʇ
egıərt sajakua xənsərħueiʇ.

m a n ų a.

izboiʇ, ʒyafom, ʃta bxənħiʇ
aoyra, auəsaxı bxə bəftiʇ,
mapkra baquçʇ, saxıbmərxuiʇ,
sara istaxəs suəs bəɜbiʇ.
ari iaxıanɜagıə iħaΦən,
axə açəxua eilərgaΦən,
iaşa çabərgla ipşaaΦən,
irkıaΦnə ɜbara ataxən.
axa uərt akgıə batasçom
iajaşan gutəxas ibəstom,
bxə bguə uiaxıə isərxom
aja narougıə ʃta isħom.

ui bazaaixeiţ, bakuşahatuɲ,
exıala sꝑuɲ sagıguərɷıayuɲ,
haiyəzʒouɲ, hguə eizərazuɲ,
eiɿaram, imşxaaiţ, huəs aķəuɲ.

fevralı 27, 1933 ş.

---

auəsi agubəlrei.

dzəzķəu idərueiţ, iiua dakuɬoiţ
dɷeynə aagləxaꝑ dgəlouɲ xfar.
iuəs umtala ixıəʒ duxoiţ,
dkupayuɲ, iuam aẓ başa dꝑar.
ecaķra ikum, iguə guərɷıoiţ,
iꝑoiţ ipxʒə zegı uəsnə ua.
iguə, iſamxə, imɥ eicneiueiţ
acəpxı rəlçua ꝑamyaxu mua
iꝑpşəz iyəzʒa jɲayəķ əqouɲ
dubom ſtaxı igəlou aẓgıə,
bzia dbo, hatər ikuço drəmouɲ
laguəķla ixuapşueiţ zegıə.
isţanoķ pşʒa isaxıa tnaxuoiţ
ɿəcaɬa ickıouɲ şeibaķuu.
minutķ xıəuɲ, ui irʒuam idərueiţ
auəs şlaməsu uəs şəxıʒu.
duķ bɿam, uaqa nastxa dgəlouɲ,
dəxxa-ɥɥo marfa auəs lua.
lguə aarţuɲ lbziabara dalouɲ
dəxıuɲ, draznuɲ xfar lalzə ua...
iara iguə, ipsə zegı la louɲ!
məcxuə ialķaa bzia diboiţ...
ui naʒaʒanə yəzas diourouɲ
dləkuguəɷueiţ iguərɷıa ɬtueiţ!
rtəp rtəpuɲ, uərt rəlakua eixrəɿuam...
dneir aaigua, dʒajar ipsə iſoiţ.
axa isţanoķ pşʒa, iuəs iznəɿuam
lara ləeipş bzia iboiţ.

noiabr 12, 1932 ş.

---

bziala uaabeiţ!

apsnə ɬtiţ ibərləşxa azhaueiţ
apsnə amşəngıə exıa tənɥraķ qanaçom,
apstazara ſtəçnə exıa iyeiueiţ
xuɥi dui zlaxı eikuu aẓ dubom.
aynə zaɿkua rəxıəʒ, rəpşa maɥxəeiţ
irɥapoiţ azeipş yən-dukua ķrəzlou.
uərt eiçamxarꝑ rxəi rəmɥi eibərtoiţ
ianuɲ eivageɿua rəmya igou.
abart ſta duķ mərçəķua uərt rəla
apsnə zegı ķolxoz təpnə iqaloiţ,
aqajlar zəx iakuitu guərꝑəla
iasnə auəs rueiţ, rqabaala iꝑxuoiţ,
iaxıa, ma uaɿə amşən aꝑəkugıə
iyua ikulaşţ ađəɷba ꝑəckua ħħo,
iaxıa, ma uaɿə ahair ɷbagıə
araqa aqua iaxalaşţ aſtəbɿ rgo.
abart rəla amilat riaſara
axıꝑə çɷa pşʒa pəmɿarc iɷuɷuaxoiţ,
aguaq ꝑəlakua reitaneiaaira
egıan şargıə məɥ dula azhaueiţ!
haſa, hguəla xaraꝑ aguguaħa
uaxəi ꝑni ha aẓaẓala iahtouɲ.
uərt zegı hguaɬ arţ bziala ɬaabeiţ ħa
hrpəlarc hara enagı haxəiaʒouɲ!
iaxıa təɲɥ iꝑaʒom, mɿəjyada ipərueiţ
aguərɷara ķaꝑoiţ jyanꝑ apsənra.
bezimenşķi aja imouɲ dʒajoiţ,
daan dəqouɲ exıa moskvanꝑi sasra.
xuɥla dula iguərɷo iupəloiţ
apsnəꝑi aɬquəyyʒa zegı uara,
uərt guə ꝑəcla ryəmtakua irəpxıoiţ
aɷıaraħa aẓ deiçamxa qara!
sa isəzħom iunaalo aja pşʒala
iagısəzxuəcuam ua uzən sirķġıə ara.
axa sakunəħoiţ aꝑar rəxıʒala
uara uaaira apsnə pşʒa abara.

iaxıa uaairaz uɸapxıa iʒajoiţ
apsua ɲoezia jəꝶ iɸaħaz.
iaxıa uaairaz uəxıəʒ du axəsçoiţ
saja einraala uguərоıa iarꝶaz.
psʃara ħa umaʒam, enagı ukupoiţ,
məşķə iuzəɥhauam uəsķ qaumçar,
uxə, umɥ ueigʒom jlarə idurxuoiţ
pstazara ɸəc əkuqazçaz essr!
ari azə sguərоıoiţ, tənɥ səzꝶaʒom
sargıə saʒəķuɲ ui azə sçarʒouɲ.
saxıgəlougı saxıꝶougı xaştra alşaʒom
uaxəi ɸni saxıcalaķ skupalarc sxəiaʒouɲ!

---

axıɥa.

iʒəçlaşţ, ʃəʒ mərxuag əkuɥɥua
ađkua zegı urəkupşueiţ iraznxa.
apşaxı xumarua aꝶəla ikusua
iarpəruieţ açlakua rboıə iaʒxa.
aɸʒa jɲay myasuała rəʃtəbʒ goiţ
araxu abnaraxı zxə nazərxaz.
deibəta rəʃtaxı uatar dneiueiţ,
aşarpiaʒ iacgəl zəɸzərxəiaz...
şaqa guaxua dus ui imouzi
ʃəʒ amra inəkupxaz ađə.
iguə iʃamx zaqa iarçarzei
ikıəł pşʒa inəkusəz apşa-оıə.
ɸa gutəxaķ guəryaķ ħa imaʒam
uərt zegı ui naq iaysxeiţ xara.
daxıubalaķ iyaʃo iaķuʒam
doy ɸəcuɲ, dçaruɲ, lmasła iara.
dəxıɥouɲ, araxu drəcuɲ uatar,
aga dəqouɲ, aʃxagı dcaloiţ.
açəxu ərkıakı icuɲ imaçuar,
şar xulaanʒa yəzara iznaueiţ.
aķķar dukua, abna rłərkua
uərt rɸə guɸəоıra ħa ibaʒom.
drəzxıuam aɸə, abqar, ayənkua,

ađə zegı eiuʒnə dəkuuɲ dꝶaʒom.
uatar idərueiţ ajəꝶ iqaz —
ui aamtazə axıɥara zaķuəz
aʒ iraxu xıɥo ixuura iştaz,
kıar şərmouaz imal işaxıpşəz,
icərueiţ iaxıa uərt şəmyasu
azeipş mal şixıɥaua eskıəngıə.
dəzcəu araxu rtaķra şipxəkuu
aķolxoz jlar işərꝶu zegıə.
uərt araxukua iara drəlaxuuɲ
ilaguə aipş guķala ixıɥoiţ.
iłakı mczəmħo ixuda ixʃuɲ
ilabaʃ iķəuɲ, amca aɸqıoiţ.
dəxıɥouɲ ixıʒuɲ, abnara dəlouɲ
axa ari nasəpuɲ, xıʒuɲ!
igazet ua iqəba itouɲ,
ui łənꝶ dapxıoiţ, daxıꝶo iķəuꝶ...
ajəꝶ mcxaçarakua ķaiʒxeiţ,
yəstaa ʒəzlanħa aķə daʒłom.
duneiaɸ iqou eilirgaxeiţ
çara iamħo agura igom.
aʃxa, aʒə ahaua bzia
məcxuə dəzyədanə draaʒaxeiţ,
ałapəqap, amra, ałt rəfyə
ixə iguə xaala idərꝶxeiţ
iraxukua, rʒa ckıouɲ icərcərueiţ
iabaam, rəmɥ touɲ, ipsəlouɲ eipşnə.
ađə ikuuɲ, eıxəp-eiçəpoiţ
xra iķədəu łaraxķ eipş iꝶnə...
dguarloiţ, abar axulara aaskıoiţ,
aɸaʒaxueiţ amra ca mcaxa.
daxıguarlogı təras təpəm, iuboiţ
aоıuꝶəynkua gəlouɲ ioıuoıuaxa.
rəʃtaxı dgəlouɲ, iraxu pxıa icoiţ,
dnapş-aapşueiţ deibətouɲ daxıcaua.
aķ rəgəmķua danguarçz eipş dguarloiţ
iguə dunə dguərоıo dəɥɥaua.

marţ 25, 1933 ş.

---

a q u a.

snəquoiţ sguərono aqua saloup
gutəxaķ səmamķua spərua.
səlapş xəzķua sapxıa krəqoup
aamta bzia zəznarhua.
iaci jaci izbac aqua
iaxıa səla iabaʒom.
ui sarxuəcua saxıənapşua
aķ səmħargıə sguə iauʒom.
anķıaꝑi asaxıa apşra
zegı apsaxən iɸaķxəeiţ.
iztagəlaz rəcha guaqra
okţiabr amų xara iagəeiţ.
iarazən axəi abombei
çyaķ rəmamķua itqıaxıan,
aſa qapſi apxʒə raȷei
xaħi makei rəẓẓaxıan.
zegıə irəlçiţ, zegı arʒiţ,
ixıaħən iaɸupn aɸiara.
apta dukuagı naq ixəçiţ
pərxag rzəqamço qara...
aqua ĭapəqapla ixəiou
apsnəꝑ akalakıkua ran,
iaxıa amų iamou izeipşrou
napəla ayra mariam.
iagulaĭtueiţ amilat rɸar
aagaləxkua jpaķə rɸə.
rəmų rəmərqeiţ uaxuama qar—
rxuura itaz rpsə rſarcə.
irqapoiţ socialisţ jlar rguəp
rxaꝑ napala irəoɯoɯo.
duneiaɸ ieioɯəu anasəp
şalo rdərueiţ ilaşo...
aqua, aqua mra iarlaşaz
mşən eȷ guəroɯa ſxa maqa,
ubzazara zərguəroɯaşaz
kər uzȷərçţ uara pxıaqa.

ʒni pxni reiləxra xıantoup
ɸənla xəxıənꝑ amra pxoiţ,
amş ckıoup, ajyan sarkıaryyəroup
pstħaķ ubaşam—uguə ĭtueiţ.
mşkə znə mşȷgıaķaz aķ xəlargıə
ſxa pşaķ iasua ixnacoiţ.
dgıələi jyani iarxuaſəzgıə
yapxıa amza rəbȷapxoiţ.
oxəl amra ȷaſə ȷəmzoup
million lampa anarķueiţ.
uaxıcalaķgıə umya iaşoup,
xqıarta umam zegı uboiţ.
amşən eiſəlxa ibəlgıo
agan iavoup iȷkurpua,
aurei tbaarei ulaps rxıəmʒo
zəkı rəxķ saxıa unarbua.
aoıba „abxaziagı“ ua iaailoiţ
askıalaɸə iɸərbua,
içarnə abȷə argaloiţ
xuqi dui irahaua.
ui itəçueiţ yəqa xyəmķua
asas daxıkua xaranꝑə,
uərt irpəloiţ imaqʒamķua
iɸəxou raſȷa ſardayə.
rnapkua eiķurşa eivageȷua
zegı hatərla eibaboiţ,
nas ſſəħa eibarxumarua
neiaairtei bahqei irəzcoiţ.
ua iaxıneiua abahqakua,
iguazərhagoup, zegıə ĭtup!
raĭabȷ raȷoup açarakua,
imʒəryuagıə iguə ꝑup!
aĭt rəfyə apşa iarnəquoiţ
apşa iacup iaxıcalaķ,
ixaa xarştganə iɸasueiţ
dguroıaraꝑə dzaķuxalaķ.
qerniav iſxa xəxı aȷħəra
icərcərua uaɸapşueiţ,

ua iubaşam açla ifəra
amra cara uɸapxaueiţ.
ui alaoıa uaxıəntalua
aɬapəqapra raʃoup.
uaxıɸaşa upsə axıəufua—
quarđi sķami ua ixəioup.
duķ bʇamķua psala ixəbnə
amaaməп ɸarta qaçoup,
ui axəkuan itargıeʇnə
ţrapecia ađə-pşɜa ftoup.
quapa-ɸapa aɸəkurşoup,
çla-ɬapəqapla ixķaaup,
ɥķuni ɜoıabi irəxumarərtoup,
ampəl asra ua eiɸķaaup.
aqua, aqua zənɜa iɬtiţ
ķino-ţeaţr raʃaxəeiţ,
pşɜara dərra zegıə ftnaxəiţ
gurona xumarra harakxəeiţ.
aberaq qapf fala ɪɜso
iaxagəloup ipərua,
enagı ui axıɥoiţ imɸaɜo,
xakuitra aztaz iara ua.

28 VI-33 ş.

ʃarizɸi ak.ommunarʃa.

ɬəkupon-ɬart ɬaftan axakuitra
aqa iaçaz irouərc jlara...
ɬart ɬaftan amuɥaʃa rəkuxra,
uaha irmourc uərt kıafla nxara.

aqa jbeiţ, ɬguaqəiţ, afa ķaɬɸeiţ,
xəi mɥi uəsgıə ɬərmeigɜeiţ qara.
açəxuɸan amɥra ɬart iɬouʃxəeiţ
inaɬgɜeiţ ɬguə itaɬķəz ɬara.

axa iamuiţ iɬzəfakumərxəeiţ
apsfaxa ɬnamteiţ ɬfa zəxıɬərşaz,
mɥla ɬmaɥxan dəryagı iɬʃərgəeiţ
afajra iafcəlaz, zxapəc zxuaz.

uərt ɬmeigɜeiţ, ɬərbləiţ abqar mcala
ʃgıala iɬxərxţ ɬəpsə ckıa iɬxaz...
axa mapl ɬpsəm! ɬəqoup xatala,
ɬa ɬoup zegı rapxıa zxaçaxıɜə gaz!

ɬxəlç-auəs xıɜərɬagoup apsabara
aqa zboz zegı ırzeipşnə iqaləeiţ.
guaq, rəcha izmaməz apsfara
gıamɥ dula iqərnə idərɸeiţ!

ɬart ɬəxıɜ rɬoiţ auəsuʃa guəroıo
ɬfa ialxəu abiraq ķnə ikupoiţ!
pxıa icoiţ ɬəmya du inacço—
psra akum! ui uərt inarəgɜoiţ!

---

ianvar 9.

ineiuan aqajlar guamçnə, eilageʇua
ɬsala xaʃala rguə amca tanə.
apşa asua xaxı ayada irxapərua
rkıaad məzda rəguɬəxa ançanə.

irɬəm, irxam, irəfam eibarguaqueiţ
ixıtoup, amş afa aɸəçueiţ zənɜa.
adgıəl eiynajo aoıaraɬa içaaueiţ
eimguaʃ iftoup asə aɸəla iaxıqɜa.

ineiueiţ rapxıa, axa „ɬabacoi“ zɬoda,
uərt rəda ɬađə ikuəu maɥup auaa.
rguərya zķəu ɬa irtənxou pxıa irboda,
rxoup izəkuguoıua, icoiţ rəmya du pşaa.

ineiueiţ aɬəntkar rəgutəxakua idərharc,
xuɥi dui uərt iguaqua ico jlara.
abri afɬaxıgıə ipşup rəpstazara eioıixarc
ma uəs irbarc laşara xuɥək, qara.

axa izəɬo atak ɸeixom, ifaryaşxoiţ,
irouʃxoiţ axəmca, tənɥ iarʃarc „xaa“.
abna eilaɥ ixərfaaua aipş eilahaueiţ
eilaraa, zəg zɸə izzamərɬaz auaa.

iʒətueiţ uaqa asərłə axaħ iayəzou
aʒərşə zlaꝑaz aipş iʒəʅxa zənʒa...
ķuabagas irzəqaloiţ aqajlar axıəſtou
ʒə məcxuras aſa irəlçəz qapſʒa.

çaqa iieiţ... axa uərt zegı ua iʅarc imieiţ!
ꝑərpşəgas rxə qarçoiţ zegı rapxıa dara!
ſa qapſ iameigʒaķua aʒeipş jlasə iķarꝑeiţ
mşķə znə igəlarc mcabzla rſajʅa rtarxara!

---

atpha laxı.

psſarak bəman bəqam bneiueiţ
bəlapş ķəduꝑ anaqa, ara,
bxə, bguə zegı ꝑuꝑ, ixəçueiţ,
gutəxa zkıə bdərgəlom qara.

ſəʅ igəluo amra pxarra
xaaras iamou ħa aķgıə bbom.
bəynə bguara, uəs anxarra
bara bzəħa apsəła rħom.

xəs iſtəbxţ ad-bziabara —
aɥķuənra, aʒoıabra aꝑə.
bəməş, bəçəx bəlaşara
ui ꝑərbarouꝑ, inbəʅţ auꝑə.

egıbxəçuam bꝑouꝑ, bʅa bʅə şueiţ
ojə ibbo zegı bxə rəzcaşţ,
axa reihara łtla bxərxuoiţ
bara ibməxuo ķər qalaşţ...

tənɥ, ckıa bxuəc, saħſa, guəķ ala
maķıa adərraxı bxə narxa,
baaigua sigua ja raʅala
amra pxargıə—iɥha bəmꝑxa.

iķaʅ enagıꝑ bəʒoıab xşəyra,
bnei ua aagləxaꝑ eskıəngıə,
znəķ aoıeyra soceclabra
bəſtnaxər, nas brəxıʒaşţ zegıə.

noiabr 8, 1932 ş.

---

abziabara.

hatər bəkusçom baja pşʒala
bəpşra, bsaxıaz bsərꝑxuom bzançgıə,
izdərueiţ uərt uəs aamtala
işbəmou, nas işcuo zegıə...

ibziouꝑ uərt zmou izəngıə
ad̄nəqaz ixaauꝑ, ipşʒouꝑ,
maꝑ rzəzħo dqalom bzançəķgıə
uərtgıə umazarc ikunagouꝑ.

axa uəss ibķşa ui aķuʒam
bquşxa səməş bara ubra.
apşʒara zegıə zegı alam
bzia iba auəs agura!

abart rꝑə banəzba bꝑeinə
oyə işimbac sa bsərꝑxuaꝑ.
bəpşra, bsaxıa zegıə nķaʅnə
afərxaça bziaꝑ bəxıʒ sħaꝑ.

abri ouꝑ xıʒəs, bziras iqou,
abri ouꝑ xıʒəs bziabara zlou!
idər zegı abri xəs işrəmou
ꝑaķ xəs işəqam mşgara zçou.

sa apxʒə ķasꝑoiţ, səmɥ pəłuo
sgəlouꝑ aqa uəs axışua...
ubas bqalarouꝑ sa isyəzou
hatər zkusço, bziara zua.

hneirouꝑ aizara axıəqou
hʅajarouꝑ, iahħarouꝑ auəs,
haoıa enagı ipərxagou —
dhamazarouꝑ zegıə rꝑə xəs.

iahʒbaz aķ nməʅ inahgʒarouꝑ
hꝑeibarķ apstazara aqnə,
ianaamtougıə haxəiazarouꝑ,
akuparaz hyəqagıə haẓnə.

noiabr 11, 1932.

---

apstazara.

apstazara mşən cəpɟarouɲ
amca mɸə ħa ataxʒam,
ahaua ɟgıaz—iɟkurparouɲ
ui itənɥnə iɽaʒuam.

arəcha guaqra, alaſcara
ax-tqıara iagarouɲ znəḳ,
uərt ua raaigua agəlara
zəɥhaua aḳuʒam bzançəḳ.

abri azouɲ meigʒarada
aſei apxʒi zḳanaɽaz,
xəi mcabzi aḳɟəmɨarada
zegı əkuxnə icqıa izcaz.

abri azouɲ aoıaraħa
rəcha guaqda izənxo,
esəşkusa oḳţiabr nəħa
izapəlo iɟkurpo.

abri azouɲ million q̣ajlar
rxə izakuitu izəɸio
rxaɽə kalakı, rxaɽə bazar
işərtaxəu izdərxəio.

abri azouɲ rəmɥ eilarşa
rɸeipſ izgəlou eikuɨaxa.
soveţ ɽəla agan iaḳuşa
izərəxıɥo imcaxa!

abri azouɲ uərt izrouəz
zauad, fabriḳ naɲ aqnə,
ţeaţr, ḳlub, ḳino zxərţəz
aq̣a uəsura iaɽnə.

abri alouɲ aḳolxozgıə
arxa kəta zlaxnaqıaz.
ḳubrə anḳıa xura itazgıə
aţraḳţor dzakuɽa imɥ zxaz.

iʒiţ aq̣abaa mca mɸəda,
eisueiţ rxəei đi eibarga,
alaɨ acərḳıə axşəyda —
ibləiţ... ɨguəroıa bɟə ɨərga!

noiabr **14, 1932** ş.

---

lenin.

ɨərəm başam, iʒuam, iqouɲ
jlar irzuɥapaz uara.
dunei zegı iazeipşnə irɽouɲ
iryaſan qalom q̣ara!
ɨara uzəmdərua ukupon
umɽaʒaḳua eskıəngıə,
guaqjlar udərra dəurxuon
bzançə uameigʒa uxgıə.
iuaoıaz maɥəmzţ iuḳuşan iqan,
zegı aſtan utarxara,
rxə mşaţa argama iđəkuʒan,
irtaxəməzţ unxara.
axa iagıa ruəzargıə rəmɥ mxəeiţ
xəi xşəyla uriaaiţ uara.
rguə itarḳkuaz aḳgıə rmaʒeiţ
itanaɟţ amşən xara.
inougʒeiţ ua uguə itaz
iluxţ rəmya uzəſtaz
pərxagas umya iangəlaz
arʒiţ uuəs ḳər zəlşaz!
ḳər şəkusa mcabzla iuxəugəeiţ,
ſarda ukupeiţ umɽaʒo.
xıʒə zmaz aɲarţia urɽeiţ —
eizaḳəu eiləx zmuʒo.
irxalaşoiţ duneiɽ q̣ajlar,
eidnaḳəloiţ zegı q̣araḳ,
ɲsəxua amam ui iaɽəmxar —
ireihau amɥ eraznaḳ.
darban lenin iuəs zərxuo,

ui aqara mɥxara zmou?
duneiҏ guaqjlar bzia irbo
iuəs ckıa arɜra zəlşuo?
aʒgıə dəqam ҏəla aqnə—
ui oyə ilşom qargıə.
uəsqan igəloiţ jlar neibeipşnə
iaʒəkna ikuparc zegıə!
lenin iuəs dunei—iakup.
ui anaysan ɸakˌ qalom,
ui amya aqa zbo irҏup
azhaueiţ! ijom, iҏom!

avgust 31, 1931 ş.

---

kˌavkˌaz.

abar kˌavkˌaz, aguə zegı səkupşueiţ
ladei yadei ſxa ʇcarala itҏaa.
açlakua guərooioiţ, abahɥakua ĭtueiţ,
amşən eikua aɸəkˌurşoup ixkˌaa.
sa sgəloup xaxıɜa ajyan salouĭa
ercaxu akuʃanҏ apsabaraxı səpşua,
arxa, aɸaya quapa-ɸapa rxouĭa
eiuəʇnə xaraҏ rəlaps eilnargɥa.
ara səçaqa ileiueiţ iyua
aryaşkua axıxıa-qqaĥa eilaşua,
rəbʇə çarra axrakua irnəɣua
sarguarooioiţ, sguə atəp itamərҏua.
aban naxıxıɜa aarla iguastoiţ
aĭarax çya zmam axra iaxıaɸou.
ipua, ҏyala eisua ixumarueiţ,
zəx iakuitu, hairla zguə aaɜou.
sganaxı iſtoup sarkˌıaĭa ipəxaa
miҏə şəkusa zxəçua anaqu eikuĭə.
ɸəqara eiyxaa—kˌaʇara xſəxaa
ikˌaʇup iʇa ico asərĭə...
araҏ izboiţ sapxıa saxıəlapşua
çləei ĭapəqap, pstei guayei xuangaças.

sgəloup sara xəxı, səmala sxuəcua
ojəmzar oj səprəp shɔ sxalan psaaças.
o, kˌavkˌaz! sguə aagəlom ipərueiţ
iaxıa tənɥ as uaxıəzbaua sara.
sguəroıa aja araqanҏ iuasĥoiţ;
ua uzən guə ybara şalam qara,
iqan aamta ʇgıakˌ uguə mərtənɥua
iuxəmçua xaxı apta anuxaҏaz.
ujlar rguamçua, xuɥi dui rguaqua
rəg rɸə iamĥo işaapşua ianxuaɸuaz.
iqan egızəmuaz amuɥa tənɥnə,
kıaf ua, ixumarua aməş rgo ianҏaz,
jlar rəbziara, rqabaa xuɥ rxəxnə
uaxəi ɸni dara ui ala ianɥuaz.
aqajlar aqa iaçaz zegı guaquan,
iʇəuan ixıuan izҏoməzţ qara...
axa rguəryara şrəmac irəman,
enagı uəs iaaiuan işҏəz eips dara.
iaxıa iqam ui aamta, uərt əziţ,
iaaĥiţ jlar raxı kıafura, anxara!
ʇgıa məʇgei uҏəla, udgıəl ikuçiţ
rxə izaməxuo uərt bzanç ſta ara.
iaxıa tənɥroup ua uzən iqou kˌavkˌaz!
guəroıaroup, xumarroup uxəlç rəzhaueiţ!
uqajlar amilat uaanɜa eisuaz
eiſʃas iqəeibaçeiţ, pxıaqa eibagoiţ.
guaq dənrəʇuam, nanamga dtərgoiţ,
zegı aʒək ieips rnapə eikˌudərşoiţ,
irpərxagou rəmya dərpgoiţ!
irəxuo iaaixoiţ, yəzas dqarçoiţ.
alaxʇra, adərra pşɜa anxara
jlarə irzeipşup, zegı rəg rɸə iaĥoiţ,
xaala ɸəc formala axnəqugara
rqa armaɥuoiţ, rzeipş mal aznarhaueiţ!
iaxıa zegı-rəla umɥ duup kˌavkˌaz,
uəg əqoup, axa iulşaz raʃoup!
uqajlar rnap ɜaoıa içxnə iqarçaz
iaxıa uzlaɸxuaran iqou jpaɜoup.

uxız yaſam igoiţ ari naxəsgıə,
apşa iama ineiaaiueiţ xara.
uſxa cərcərgıə uxra oıiazoıiazgıə
irɸaceiueiţ xaxıƥ amra ixaaza.
ara puşkingıə uſxakua drəkun
dnəquon, uxızala aƫakua iƫon.
uxu-dukua daxırəkugəlaz iguə dun,
dpərua xaxı ajyan dalouƫa ibon.
araqa lermonţov psſartas iman
drəçan ubahqa dukua eimdaua.

urəsƥəlan ixə anizəkumkłak dəyuan
iguə irtənquan uaxiboz uƫtua.
iaxıa uərt əqam rpstazara iaȷgoup,
ſarda kər çueiţ iqamiȷtei dara
axa raja, rəxıəz psrakuam, iqoup,
raƫa, rȷajabȷ aguələyueiţ moskva.
o, kavkaz! aſxa ƥəla, iuȷmaqəm,
uargıə iumoup zəryə psra zəkuzam.
hapxıagıə igəloiţ ƫara ztaxəm
uqajlar rguəroıiaƫa zƫaşa, zguə ybam.
makıana ipsəm pxıaqagıə psra zkum oup
şota rustaveli ixız igaua,
ui iyəmta jəƥ iazəmgo iqoup
iaxıa uaxı kart iaƫoiţ iazərhaua.

apsnəƥi aſxakua ran ercaxugıə
dimiţri gulia ianiryueiţ ibȷə.
irxaanə irƫoiţ aqamguərkuagıə —
iaƫa açar iɸəxaz reipş ſeȷə.
ivan kooıonia iajabȷkua
eimdo irəkuƿ xrei ɸayei zegıə
hanif pşzei beslan „fərxaçei“ ruəskua
zləmha iamahac az dnəmxarc qargıə.
uzeiguroıio kər bziara umoup—
kavkaz uſakugəloiţ ɸəc upşzaxuxa.
zauad, fabrik uƫkua irəkugəloup
iakə-ybamkua iaxıa-uaxı auəs rua
uſxarp dukua uaxəi ɸni irəkusueiţ
apşa quanda xaa tənqnə imƥazua.

amşən eiſəlxa iuvaxumarueiţ
iquaraşxa ʒkurpa zkıla iʒkurpua.
apsaa pşza akəi-akəi eipşəmkua
ubahqakua irguəloup ipərua,
ianakuzalaaki pxni zni ƥara zkumkua
uaxəi ɸni aqqaƫa aƫa xaa zƫua.
ubart reipş sargıə sȷajoiţ, şxə seigzom
saſtoup ua uguəroıia aƫa aƫara,
utaaȷa axıəzbua sguə aagəlom
itguəroıiaaueiţ, sarƥom tənqla qara.

ercaxu.
15 avgust, 1929 ş.

---

axaçara aamta.

abərjoup axaça oyə dangueito,
abərjoup axaçara anataxəu.
abərjə iaaſo, zəɸpxıakna inəquo
ubri ioup apsə ƫa ipxıazaƥu.

hara haʒəknə hajya eibəto
uaxgıə ɸəngıə akupara hanaɸu,
ihadgəla imkupo, huəs eiçazqıo,
nas iarban ha hzə ui dəzmaƥaxu?!

ha ihaipşu, hſa zſou, hguə zgunə iqou
hyəza, uias uara haşqa araxı,
oıeyla ihadgəl akupara zləmşo
hala uamban, uahtaxəm, uqaz uaxı.

hara hcalarouƿ hamya du rounə
ƥamyaxu hamamkua aʒ qara.
aaſei ƫarei naq haſtaxı inəȷnə
pxıa adərra bzia aşqa kupara.

iaxıaƥi haamtazə hart hxaçara
ui aqabaa apxzə auəsurouƿ!
axız, apşa ahatər akuçara —
uəs naməsla ickıanə anagzarouƿ!

1931 ş.

---

itaʒiţ aqubar.

itaʒiţ aqubar xuţ adgıəl içaz,
esəşəkusa ayə zgəmxoz,
mac dzəkuguoıuaz, xuĺ dus imaz
anapra „nəxa“ ĥa dzəpxıoz.

esəşkusa ui ayə uəsgıə iteiʀon,
ayə qamlargıə qara ipsaxuan,
ʒaſi ķuaķuar qaça iazneigon
dnəĥa „iual“ ĥanə dcauan.

axa abar ſarda çueiţ
mac iqubar xuţ taʒiţ,
iara uaxı dneiuam, izəpşueiţ,
haskįəni boıəji irʒaxəiţ.

iųķun xuţə apionerra ialaz
ui şbaşaz agura iirgəeiţ,
iargıə ɗaxnəquoz, daxnei-aaikuaz
ahakıəm dşeioıəz eiləirgəeiţ.

26/VII-33 ş.

---

aʒkurpa.

sudķəl aʒkurpa, uara suaſouр,
sargıə isəmam ʀamyaxu qara.
uara ueipş səʀķədqıaua sɗəkuʒouр
uaxəi ʀni zegıə szeipşnə kupara.

psſara umam, tənųrak qouçaʒom,
enagıə guəşpəla uasueiţ aquara.
uesueiţ, ubəlgıoiţ uaagəlaʒom
ugıəʒua ukuр amşən nəquara.

sargıə suyəzouр, sʀanə alşom
haoıa sijloiţ dapərsxərc zənʒa.
ui izən sxəi səmųi tənųxa rəstom,
guə qbarala səkupoiţ açəxuʀanʒa.

saxıneilaķgıə ѕdərra şuazarouр,
sa istaxəm başa tənųra bzançgıə!
guamų dula enagı səkupalarouр,
spsə tĥaanʒa aqajlar ruəsaz uezgıə.

ara səpsə, ʀaqara staxa
saxıcalaķ səpsə zəsxəçua aķouр.
ua iaxıutaxəu sɗəkuça uaxa —
ui maр, aʒəskuam, zegıə rzə səxəiouр.

ubra saxneiuagı suəskua zdərueiţ,
ubri saſtouр, səkupoiţ tənųraķ qamça.
ubragı aqajlar zegı ruəs sxə akusçoiţ,
ubri azə esueiţ sguə, işueiţ sſa...

---

aʔt ipţua.

aʀra zzəmųhaz
aʀəlakua
zegıə inarxəyueiţ
aguaqra abʒə.
maʒəsʀ revoliucia
mcakua
rɸəʃtxnə inəçqıoiţ
eibarųə.
ui zegıə
məų dula ikusueiţ
ifərtənxa
urəsʀəla aguə.
lenin ixız
rləmha itasueiţ
iargəlom, itnaqıoiţ
amal uaa rxə.
esaaira azhauoiţ,
iaaskıoiţ
ui aʒkurpa
aɸeibarķ eixanə.
nķəlara amam

pxıa icoiţ,
iaguəloup
xıłałara zkum
apəroıə!
elekţronças
rɟeiɿ ialalaz,
iſtnaxţ apsnəɽi
aqajlargıə rxə.
zegı rapxıa
zguə azəqalaz
irələyueiţ
nesţor lakoba
ibɿə.
gudouta, oɥəmɥəra
gal
iaxəɿoiţ
zegıənqara
iara.
ui aguaqɟa
rəmca şəra
ſtəxnə iđəkunaçoiţ
kupara...
abar,
zegıənqara ikuyueiţ
arevoliucia ɟkurpa
abɟə.
kłass aoıaɟa
rəɸdərɟgıoiţ,
işueiţ akuparei
aſei eilanə...
tənɥxara zkum
amşən eikuara
ilakıua aquara iavoup
matła.
kər mcabz şəra,
kər xə-qbara
aguə inəkusueiţ
alya axarɽa.

bzəp ləeiueiţ
aſxa irguəlçnə —
ui aɸərɟgıanə iqoup
imiɽxa.
kudrə, egrə
rtəp itəçnə
imşən eɿ dunə
eisueiţ iɟkurpxa...
iɟgıaxəeiţ
jlar rəpstazara,
oy dargəlom
aɿəuabɿə igo...
alaoıərɜ coiţ
zegıənqara,
egıagəm
imşən ɟgıaxarc
iɟkurpo.
alaxı eikup
ercaxu xuəcueiţ
irəlapşueiţ iguaqua
apaɟa.
aamta iztaxaz
guənnagoiţ
irzəşhamup
izmərgəlo aoıaɟa...
azaɿ guaqra
xuaɸər aueiţ,
axa jlarə zegıə
rguaqra
mariam!
ui eizakəup,
ui amɥ rdunə
işueiţ.
ui pəmjarc,
ixəmçərc qaluam.
abar,
uərt eicəlan
ixəçţ...

ixɪʒərħagxa
marţ mza
pʃəməş rəɸnə.
alaoɪərʒ, aguaqra
axuaɸţ.
mşə zgoz zegɪ
agəeiţ
eimərpnɔ!
aptakua xəçţ,
ajyan eilgəeiţ
sarḳɪaças
ajyan aapşiţ.
amra ʒərçən
laşaraxəeiţ,
adgɪəl zegɪə
eiuəʅʒanə iłtiţ!
rəchar əʒţ,
azhaiţ adərra
aguəroɪɪara du
ʃtəçnə ipərueiţ.
iḳahaiţ
jəʔʔi anxarra,
ɸaʔ formala
rɸeibarḳnə pxɪa icoiţ
ercaxu axɪaakua
ḳanaʅən
guərʔəla
apaʒa rguəroɪɪa
iazpşueiţ.
amşən apşʔə ʒgɪa
apsaxən
inaħə-aaħua
ibəlgɪo eisueiţ.
arx, ađə
eʒaraxa iʃtouɲ,
zkɪə rəuaxḳ ḳaḳaɥ
rəkupsouɲ
ipəţnə.

uaxɪpşlaḳ pşʒaraxţ,
ahaua
guərʔəgouɲ,
iłtueiţ ałt ʔəla —
apsnə!

1 marţ, 1933 ş.

---

vladimir ilia-ipa ulianov.

(bezimenskɪ iʔə aqənʔ)

I.

nasəp bzia ixala irgəloiţ
ckɪa oyə ianilşa anxaʃa!
bziara zuəz bzabaa ipəloiţ
məşḳə znə iapxɪaqa qara.
oyra iaʃtalaz oyra ilçueiţ,
ui dəʒnə izalşom zənʒa.
ixɪʒ rguə ita irəma inəquoiţ,
irxaştuam aqa irzibaxɪaz uaanʒa,
aqajlar ruəs zxə axtnəzçaz
dxaçouɲ! ui iouɲ aoyə!
uaxəi ɸni apxʒə iḳaiʔaz
xɪʒərħagouɲ, iʒuam bzançə!

II.

lenin imaʒam məş ira.
ui łəşkusalouɲ,—mşḳə dəmiiţ.
zauadi fabriḳ rała ħara
ialiaaz xaçouɲ, auəs imʃtiţ.
lenin iab—ui amaʃəna,
ian—zegɪənqara iqou ađə.
ari eipş pa guroɪɪa maḳɪana,
dgɪəl daxələmçəcţ qargɪə!
adunei eilala iłnə iaxaz ałʃəra
mrei kuarşyələei eilarʔan.
lenin imaʒam məş ira,
axa dəqan ulianov, dixɪan.

III.

aapən ĭtueiţ, aprelı guroɯayup,
ajyan sarkıa aguə laşoup.
aai, aa iaxıa lenin imşup
sargıə ubri ala sguə esueiţ.
snəquoiţ, ɸəmtua moskva salouɲ,
auəskua səmoup çya zmaʒam.
sxuəcua sneiueiţ səlapş içoup
sxıaa, sgutəxa psra zəkuʒam.
ulianov iuəs dunei iadərueiţ
ui zegıənqara dmaꝑaxup!
ari naxəsgıə auaa ila iɸeixoiţ,
zda psəxua əqaʒam oyup.

IV.

ui ĭagala məcxuə dduʒam,
oy kıaɸk ioup, uəs dubar,
axa içkəs eihau dunei dəkuʒam,
aoyra aşqa auəsaxı durxar.
aja başa iħoməzţ, ila eixaɥɥon,
aqajlar rzəħan iguə razən,
axuɥkua axibo iknə irnəquon,
aaigua enagı rbara itaxən.
danxuɥəzgıə xuɥças dəqaməzţ
xucyək iakun, iguə itaz raʒan,
dəşoy duxoz uəsgıə iyaſaməzţ
dşəkupoz dduxəeiţ — ixşəy oɯoɯuan.

V.

lenin ilan aguata, alşara,
ui idəruan iaxıa axıcaꝑəz,
iʒəmoɯən, aguaqra alaſcara,
jlar rəla xəzyoz, ſra ztaxəz.
iyəzʒa anibo dguroɯa xumaruan —
iaoɯaʒa anibo ilakţa ʒgıaxon,
iɥɥa ixumar ixəiɸə ianəçuan,
auəsura akuparaxı deixon.
aqajlar iguaquaza psſara zmaməz —

ruəs aꝑə iara za, eilirgaxıan,
xuɥi dui atənɥra iaʒəʒəz
rtənɥra iamyaz gula iʒbxıan.

VI.

ui dəkupon akupara daləiaaiţ,
ikupara, iuəsura dunei iairçeiţ!
aqa iaçaz uərt zegı iɸərçaaiţ
raoɯaʒa rəkuxga abqars iqarçeiţ.
aaſara, abaşara kaʒnə aoɯaraħa —
uaxəi ɸni dđəkun, deibagon,
aiaşei, açabərgəi auəsi rzəħa
xəi mɥi dərmeigʒo dəkupon.
aqajlar ruəsi rxakuitrei rəlxra
ixə imɥ zegı adiçeiţ iara!
iləirşeiţ aɸar rəmya arɸeira
aḍər aipş irꝑo eiquəmĭo qara.

VII.

o, lenin! amra laşara
zxə, zguə zegı xşəyla iꝑəz!
uara uoup iaxıa apsabara
zxə akrə alərşa auəs zuəz.
başa apstazara, başa anxara
zegıə irəlşoiţ, ui xıantam.
axa, abas zxə, zəmɥ, zəlşara
jlarə idzərxuaxıo dəmicţ — dmariam.
uara iudəruan jlar zərguaquaz,
uara iudəruan uərt zəſtaz,
nas abri ala uara axakuitra —
rzəluxţ,—inougʒeiţ uguə itaz.

VIII.

sara sxuɥup uanʒa snaʒom,
axa sguə razup, ʒgıa taʒam!
aqajlar ruəsaz səmɥ seigʒom,
zaqa səlşo səkupoiţ—sꝑaʒam!
sara izdərueiţ lenin dzəqaz,

ipsə axıənʒataz dzəkuəz adunei!..
ixə, imɥ ilşara zegı zdiçaz,
xakuitrei tənɥrei pxıa-carei.
lenin ieipş apstazara pəsłarc,
sara isçoiţ akupara, auəs sçoiţ!
aɲroleţar diḳţaţura sərɑıuɑıuarc
işsəmɥu seibəta pxıa scoiţ!

---

akəta ɸəc.

zənʒaḳ uɸupsaxţ,
uɸupsaxţ səməş şara
uaanʒa uşəzbac eipş
uqam exıa uara,
agra iuəmaz:
aguaqra, alaſcara
aḳrə uxəuxən
iḳouɿiţ naq xara.

auxuama
alaxyaga iuzgəlaz,
aamta aɿəʒən
izlaqakuaz ḳanapseiţ.
aq̣ajlar ɸəxan
abziaraxı iđəkulaz
exıa uərt irəxuoz
auəskua irəzḳxəeiţ.

ulabƶəş icaxıaz
upxʒə iḳaꝑaxıaz
iaaħən
ibzabaanə iupələeiţ
zegı uara.
uguə iguaqxıaz
guryala zxaara ꝑaxıaz
iazḳəlsiţ aguroııara,
atənɥra—psſara.

uxukua srəkugəla
ɸəmt suzxuəcueiţ,
sguə dərguroııoiţ
ubziarakua səzlapşua,
xəxı ajyan guəxţəraxıꝑ
amra xaa səxuaɥɥoiţ
ɿgıaraḳ ħa açamḳua
ixumarua ilaşua.

abna rłərakua,
aḳḳara dukua ilaſcaraz
zegı xəuţən
zənʒa iurlaşeiţ arxaças,
raxui uaai neiaaiua
rəmacara
rxə iakuitnə
uərt irəkuɲ mʒərxaças.

aban iaxıgəlou
aşḳol ɸəc du oııazoııazua
sanxuɥəz
açara axıəsçauaz sara,
aban eiɿaraxa,
ađə pşʒa cərcərua
enagı amɲəl haxıasuaz,
haxıəxumaruaz hara.

sguə pərueiţ, ipərueiţ
ui tənɥnə iꝑaʒom,
izboiţ ɸəc formala
anxarakua ara.
rəɿgıa rbzia eilouɲ
guanɿəxıaja rħaʒom,
zegı tənɥ itaaɿaḳxanə
iaɸuɲ anxara.

aq̣ajlar ɸəxəeiţ,
uərt rjəꝑra ɸaha ḳaɿnə
zegı rguə iakułaz
abzabaa bziaraxı eixəeiţ.

igurɷɷo inxoiţ
aſſəħa rxə iakuitnə
gurya xɪaa irəmaz
apşa iartan iagəeiţ.

zənʒaķ uɸəupsaxţ,
uzhaiţ akəta, uara
ulaſcara uxəuxən
upşʒaxəeiţ ʒgɪaʒa!
uaanʒa uşəzbac eipş
uqam səlaşara,
exɪa zegɪ rəla
pxɪa ugəlouɼ xaraʒa!

25/II—30 ş.

---

axnərħʈə.

ķadər iɥķun iguə bziam,
dəſtouɼ dəxuiʒiua dɷəzua.
ian ilura egɪləzdəruam
dixouɼ diķuşua, dgeʒua.

ixɪəz izħom aşoura dtouɼ,
axa dimam cxəraara zua.
ian məʑda lnaɼə lgudpsalouɼ
ɸaltoiţ, diħoiţ anʒa dizpşua.

axnərħʈə qalçan iķnalhaiţ
xəxɪ aguaſaɸ iharaķnə,
ſta uəsgɪə dguəɷueiţ, ui iahaiţ
xəxɪʈ anʒa, dixuaşţ dəlbaapşnə.

axnərħʈə ķnahauɼ, an dguəɷueiţ,
aɥķun igxaueiţ esəmşa...
izlaixuo əqam dguaqueiţ,
inaɼə-ſaɼ iqɪoiţ iɸkşa.
hakɪəm dəqam, ui izaɷueiţ
uaxɪ izneiragɪə rguə aztam.
rəɥķun dəzgo mzəzuɼ rguaxueiţ,
ui hakɪəm iaxɪʈ xuɬə uzarķuam.

rhakɪəm hanəm iləſtaləeiţ
xuɬəda qudla auaa zxuɬʈuaz,
ui drəma iynə iđəkuləeiţ
axa ixɪəmʒeiţ zəmɥ caxɪaz.

dara neiaanʒa ipsə ixəçţ
iiartaɸə deikurķəiţ ua.
ian rəcha lʒa lxəlxəiţ, lxə pəlɸiţ
dixaʈouɼ dqabo dʒua-dxɪua.

rəxnərħʈə məʑda egɪəzləmşaz
ua iķnahauɼ çaqa ipşua.
aɥķun xuɥə zxəzɸə xɪɬaɬaz
dtənɥxa dəʒouɼ dəmaapşua.

daxɪaxuapşuaz lxə lguə pjauan
ipsəz aɥķun ian ləxnərħʈə.
daxɪʒəuaz aməţķuma lħauan
imcuraxaz lguɷra azə...

ipsəz dəpsiţ, anəɬ darteiţ
ani abi rəynə ķrərueiţ...
axa ubriiʒtei rxə azceiţ
xnərħʈə agɪşaləmşo agura rgoiţ.

6 iiulɪ, 1933 ş.

---

aɷey uəsuʒa raxɪ.

aamta aɸəpsaxua
oyə iimbac ſaɸala,
esaaira inacço pxɪa icoiţ
pərxagas iamou
zegɪ aɖərʈ ʒaħala
ipəxaa icqɪa-ɬqɪa iagoiţ!

iqam ɸa ʈəlaķ
aɷey ħa ɷuɷuala
mya ikunə
pxɪa ineiua qara.
iqouɼ aķəzaʒəķ

aqajlar rɬəla —
pxıagəlara ama,
ui coiɬ xara.

iaxıouɲ axaçara,
iaxıouɲ akupara!
dunei axaan
oyə iimbac anataxəu,
iaxıouɲ psi bzei
reilərgara —
aamta aguaşəmta
hananəu.

iaxıa znaɲə zvahaz,
zxə izəmyaxaz
ui dieipşuɲ garançaķ.
aķəi ybei uəs rzə
zpsə zxahaz,
ui zənɜaķ xaças dʃaɬəm!

jəɬ iqaz axaçara
anaalom,
ui uəsəmzɬ
ui mdərran zənɜa!
aħənɬa zcraɬaɬa
amya dukua irəvaz
inəçs-aaçsua
bgaķ eipş eimdoua.

zɬakı aguıa zķəz,
zʃaɲ pənç ikugəlaz
aʑə dibar ħa ibɬə mərga,
zuaɲa zɸtaɬax
abna ilaz
maɜa iɥo.

iqan abri eipş
axaɲa inəquoz
auaa ireiyaɜo
iđəkuz xara,
xuɥi dui

oy dzəmşaɬoz
zguə mbəlua
irəlaz jlara.
axıɜ hnatoiɬ
oyʃra xıɜuɲ ħa
auaa anərʃuaz
rəla xya.
iahiaaiua oy dəqam,
ʃta ha hauɲ ħa
abas ianđəkuz
ɥouķ rəɸtħa.

ari aipş axaçara
xaçaram,
ari zegıə irəlşoiɬ
eskıəngıə.
axuɥgıə dxəsueiɬ
oyʃra ilşoiɬ, —
işbaapsu aipş
imariouɲ iargıə.

axa iaxıa axuɥgıə
iuɬu idərueiɬ,
uəs ɟgıa-məɟgıa
nəquicom.
soveɬ ħəntkarra
iaxuo nəquigoiɬ
auəs dazķəuɲ
oyə diɟɬom.

aoyəɬəysa
iʃra, iapərxra
dunei aɸə iqou
ireiɟouɲ.
hart aqajlar
hxakuitra
iaxəlçnə iqou
zegı haiʃɟouɲ.

aʑzaɬəkgıə iahyəzan iqou
ui hara ambaɬ

dahzapsoup!
aʒzaʇəkgıə hara ihagxou
uigı ixə akum —
zegı ihagxaz ioup.

iaxıaʇi aamta
oıey aamtoup!
iara aoıey uaagı
htaxəup.
iaxıa ixaçou —
zuəs iaiaaiz ioup,
iara ubri
dagıuoyup!

uərt reipş iqou
axaʃa oıeykua,
imaɥəmkua
ihamoup hara.
uərt zegı hpero pənçakua —
aʇəla iandəryəp
rəxıɜ xara.

ubart roup axaʃa,
xıɜi pşei zmou,
uərt roup aʇəla
zəxıɜ aho.
uaxgıə Φəngıə
zəɜbaxu hamou,
aoıey uaa ha hzəʃtou.

ʃart aoıey uəsuʃa
ʃəxıɜ axəsçoiʇ
abri saja einraala iyəu.
pero pənçala
aʇəla ʃakusərşoiʇ
ckıa ʃərbarc,
aqajlar ʃəzʇu.

ʃa ʃəznu aamta —
oıey aamtoup,
aoıey ha ʃəqazaroup

ʃargıə!
axaça oıeyra
axıəɜ ʃəmoup
ari ʃaçamxaroup
aʒgıə!

ʃuəs ʃaiaaiueiʇ,
ʃuəs ʃapəla inaʃəgɜoiʇ,
ʃəmcabzup, ʃʤərup
ʃşeibakuu!
oma ʃəlşoiʇ,
oma ʃəɥhaueiʇ —
abri oup
axaçaragıə zəxıɜu!

kuazan,
10 okʇ. 1931 ş.

---

ataca igukəz.

dəɥɥom, dagıəxumaruam
oxgıə Φəngıə dguryoiʇ,
iləxıəz rəzdəruam,
ʃtaaʃa zegı ləzçaaueiʇ.
Φənla aguaʃ dapşup,
ixular dtənɥəm lara,
enagı ləlaxı eikup,
dguroıiom akaz qara.
məcxuə lxə lguə pşaaueiʇ,
dʇanə dqueiʇ maɜa.
zegıə rzəhan dxucueiʇ
lguə dagaueiʇ ʒgıaɜa.
ilbazi, iləxızei,
dzəniazei mʃan abri,
psrouma, ilqabozei
daxıcalak uaxəi Φni?
map, iləxı ui akum,
ʃsəzçaauazar ishap,
ari aipşkua maɥəm,

ijdəruazar qalaɲ.
ltaaɟa zegı irɟəmoııəz
aʐə bzia dəlbon.
lara ui diccaraz—
daſtan, lɸagılərxəion.
„bicəmcan“ ħa ltaaɟa
iləħon-ilɥauan,
hħaꝑə xamça banca
„bşahambo“ ħa ikuuan.
znə işləkumguoıuaz,
tənɥ zegı şəɟaz dcazaaɲ.
ltaaɟa, bzia dzaaʒaz,
məcxuə rguə nlərxazaaɲ.
ui aaxəs iguaanə,
rguə pjaua iqazaaɲ,
şəkusəḳ, yəşkusa çueiţ ſta—
daxıcaz drəmbauazaaɲ.
zegıə rzən la dxucueiţ,
aaigua sigua ilbom.
dɟuoiţ, aguaɫ dapşueiţ
lguə dagoiţ oy daaʒom.
uərt uəs aḳuu qərſoiţ
rəmdərra iaxqıanə,
ui agurya rnatoiţ
innarxom rpsə ſanə.
jəꝑ innaɟz auəskua
çarada inɟaʒom,
çara dərraꝑ lşarkua
abar iaaiţ iꝑaʒom.

25/xıı-29 ş.

---

ahtənra.

açəxuꝑa pɟeiţ, naʒaʒa iʒiţ
uaanʒa iqaz ahtənra.
ojə idunə axıəʒ ſtəçiţ
qabaa pxʒaşa rəyənra!

eskıənagıə kıafurazma,
aʐə zaɟəḳ izə auaa nxo.
ajlar rhakgıə dənnarxozma
kıafla dəqa aḳrimuʒo.

açəxuꝑanʒa zegıə eicələeiţ
qabaa pxʒaşa iḳaꝑaxıaz,
ahtənra məʑda iynaləeiţ
kıafla amal du zərhaxıaz.

apşaţlaḳu zəsəz aipş ikunargələeiţ
duḳ mərçəḳua ilaſcaxa.
ataḳs ua ɸəc nastxa iargələeiţ
aqa ynə pşʒakua imraxa.

naɲə eikurɫ, ſamxə eikurɫ
raamta əʒiţ,—inasḳeiţ.
uərt rzəħa aguaqɟa rəxuɫ
ḳər bzia imyapgaxəeiţ.

ahtnə iadərħoz adaulkua
oj rəʒbaxu başagı igaʒom,
aguroııara, axumarra dukua
uaxıʒərylaḳgıə iuahaʒom.

ua inəmɟaʒoz aɫa ħara
araxı iaaħən iməţḳumaxəeiţ,
anaɲ-einqıara, aḳuaşara
zegıə ubra imcuraxəeiţ.

iɟəuoiţ, aguə-ɟgıa ḳədɫoiţ,
agurya zḳəda-eibaxəeiţ.
izənialaḳ zegı aɥhaueiţ,
maɲ, axucra iaryaʒeiţ.

uaqa iamḳua auaa iynazgıə
eimpiţ, ſta oyə dneiuam uaxı.
agupjara iago kıaptaçasgıə
inapşə-aapşueiţ iabo raxı.

ahtənra məʑda ilaşauaz
oyə izəmdərua eilagəeiţ.
naʒaʒa uaha izkumguoıuaz
iamaz aamta du aɟcaʒeiţ.

uaqa irkəz amhabəsta
ʃta irzəzkuada, iazənxəeit.
ui azə ui aynə aguta
az dəynamlo zegiə caxeit.

Φəla, gutla axuə inargoz
zegiə aquçit – inaskeit.
aɬi xuşei ineimgurhoz
ʃta iabaqou irΦabeit!

aɬə xaala, cxa ʃakarla
iqaça inargoz axaʏapər,
ui ada ixuartam, Φak iaməxuo,
zguə kədɬo xaa zəmfar,

auasa ʏax, azəs psəla
uaxənla Φənla indərtoz,
ayə phalkua zxuda ikugəla
auaa aça zəşqa icoz,

uərt rzəha aja psəɬa
bzançə zΦə iazmərhoz,
dəryegı içagı rualuɬa
iaargo azəmxoɬa dzərboz,

hai, amarqa izbaxu umhan
ui dəqam ʃta dəpsit,
ankiaΦi aamta ui izəhan
iΦərbagan, axa ixuaΦit.

ahkuajgiə aynə apssara
lxə aΦə iaalgoməzt zənza.
axa iaxıa daΦup ləmacara,
ilzəmdərzoz lara uaanza.

ui zlərkuaz oy dəlmouit,
zegiə rəynəqakua inaΦeit,
uərt zegiə psfara rouit,
lara lzəhan iorajaxəeit.

ləynərgulaş bəbəc zxəməz
aqiəmsar, accəɬ irgazeit.
ləmhara məzda eillmərgacəz
esşar dşaΦəz lnaΦkua ʏʏeit.

ah napə „pşka“ qa zəmbacəz
azaonakua açalt imsaxa.
ʒmaΦei Φagəei iiməkzacəz
imkər amuit ipxəzxa.

aynə daxıΦaz ifapə damfua
agaloş dtagəlan ipxaza.
qara daxıneiuagı pərxag imoua
axyə dəkuΦan ipşkaza.

iaxıa daxınəquo galoş cəmxuras
ifop ajjaeimaa rtnə,
axyə irtoz uaanza psərfagas —
ataks ddərΦoit aðə aqnə.

Φi kuadərida imnəquoz,
ΦʒΑ yajay auaa zxıəpşəz,
iaxıa iabaqou zapxıa dgəloz,
rəftaxı dəqoup uaanza iΦəz.

iaɦei iqamei izara iaqunətlaz,
enagı dzərpşzoz ixızərkxa,
iaxıa iqunnaxəit aamta igəlaz,
dəkunargələeit dqabayxa!

iqalazei, mɬan, izəniazei
qa zəkuzaməz ahtənra?
işəmguozzoz işpantagələei
abri aamta--apsra?!

axuura itaz oj iguəroɪoit,
zla amal du arhaxıaz,
açəxuΦa axıəzəz rguə nnakəloit
rəpsə rfeit zegiə axıcaz.

azə zatək izə kıaf uramzaap,
adunei aqnə eskıəngıə.
aamtagıə zənza izəmgozaap.
rʒa-rtə rxəxua zegıə!

jlar rhakgıə dənnarxomzaap
iara kıaf iua dΦanə,
dşəmguoɪua aamtak ixızozaap
ianiguamxuzo mşkə znə!

marţ pſba.

iaxıa iłtueiţ ķaķaţla apsnə,
iaxıa ipxoiţ amragıə xaanə,
iaxıa apsnə xumarueiţ, iqqoiţ,
marţ pſba rxagəla ipərueiţ.

inei-aaiueiţ aqajlar zegıə,
uaxıpşlaķ dubom zlaxı eikuu azgıə
rxakuitra mşə oup mart pſba,
iɸərboiţ, irtoup iaxıa sasra.

apaja zegı eizeiţ aguanə,
igurouoiţ uərt marţ apsə rxanə,
iķuaşoiţ ſap-qazala zegıə,
ipərueiţ iaagəlom rəgukuagıə.

iaxıa eilaſſoiţ apsua ixtərpa,
iaxıa eisueiţ amşəngıə ajkurpa,
abahqa, aſapəqap zegı ſtiţ •
açaa, asə anaqui 3ətiţ,
mart pſba iɸərboiţ, apsnə ķuaşoiţ,
iſtoup aganaxı amşən jkurpoiţ,
amuqaja qaboiţ rɸħara coiţ,
ikuzaaşţ uərt, aguaqja irəzşoiţ!

aqajlar guroıioiţ eiķuşoiţ zegıə,
idədueiţ, igurgurueiţ adaul rbjgıə,
ercaxu aſxa du gəlan ipşueiţ
art axıabo aguə azhaueiţ!

1/III-28 ş.

---

l e n i n.

adgıəl! adgıəl!
ulapş zxaamzei?
uqqom uxumaruam
łəla uxqıoup,
zaķuəzi, uguə nzərxazei,
utənqəm,
uxucərta rajoup.

izdəruada
amra tałazar zənza?
izdəruada amra
aţəy iaķəzar ma?
axa, map
ui ķədup
ajyan aguanza
abar, ui abar,
ilaşoiţ, ipxoiţ makıana!

aqamguər iuəxızi,
ubjə ɸəxam ckıa,
uałakua xaam
gualaķ umoup
isərha ſta.
apħəzba uzķəu
ləlaxı eikuı miɸła
izban, izban
izbaxıadaz as aipş laķta.

isahaiţ... dəqam...
dəqam lenin dapxəeiţ
aduneiɸ
ķommunizm rgəlara auəs.
iamuiţ, daxıəmzeiţ,
ui ibarɸ aipş dqamləeiţ,
aguaqja zegı
rxaɸ uəs iamanə eihabəs.

iaxıa jei-jəla
dunei ui dəzpərçua...
iaxıa ari amş
mşə ieipşəm
məş ſanaxəeiţ...
yaſara zkuəm mşnə
zegıə rzə iqaləeiţ.

łəbjə łəroıuoıua,
łəştanoķkua łərţaa,
azauądkua afabriķkua
zegı łəjy eibəłt!

ɨdədə, ɨgurgur,
miҏ zəlşo
ɨəmɥ du ɨərtbaa,
ɨəbʃə xəxı ajyan ixalarҏ,
aqajlar ҏəɨt!

uaqa ajyan aҏə
mars iaharҏ
aiaʃkua ҏəxarҏ,
eʃaqaa
zegı gəlan izəryərҏ.
ercaxuҏ aɨaraxgıə
adərra rourҏ,
apsaa aɥa ha iaainərynə
aɨa xaa rharҏ.

uʃkurpa okean,
uʃkurpa umɥnə,
afərtən pşa
uguə ianəkusua
aҏnə aipş,
ubəlgıa, uxal
xəxı ajyan aguaqnə
uoıey bʃə
adunei zegıə
iaharҏ aipş.

izdəruada
ipsə ifarc dəkuiazar,
izdəruada dəʃazar
aamtala hamtak,
izdəruada
ilakua xəitər, dҏəxar,
adə dəkular
imɥ ilan dşəqac
aluɨak.

map dəmҏəxəeit ui,
map ui dəʃeit.
ipsəp ləeiyeiuam,
iguə aisra aftəbʃ gom.

ʃta işpa, dpsit lenin,
lenin du dceit,
uaha atribunaҏəҏ
dʃajom, dxənhɜom...

izərnəquoda
okean du aoıba,
aduneiҏ revoliucia
iaxəda ʃta?
zəx iakuitu abacoi
lenin dəmba,
izərlaşoda rəmya du
pxıa izgaua?

map, ɨəlaoıərɜ
laɨməʃtən azgıə,
map, ɨəlaxıgıə eikuɨəmçan
aqər uaa ɨart!
eilaɨç zegı ɨəmɥ,
ɨeilaʃ apxnəgəeips
ɨara ɨəznəlaşa amya
ɨzəniʃit ui!

iniʃiҭ iuəs xıɜərhaga,
məɥ du zmou,
aqajlar iʃtaxı inxaz
inargɜarazən,
dəniʃiҭ ixatəpan
miҏ eiləzcuo,
uərt iaşala imyapigarc,
ayəza stalin!

moskva,
1/I-34 ş.

---

axuɥə.

ankıa araxu drəcən,
axuɥə abnaxı drəʃtuan
ma ҏaqara azə dirton
ui imaç iuan,

aşkol dtaməzt,
ağə dəkun,
bzeihan amş igon,
ataaja
rhaƫə xəeiçar qaloməzt,
iqam inəm idərçon:
znə aʃira daçarnəħon
arbaoıı ima dcon;
ma ixə ixıər,
ipənça ſár
agərɜnəħa qarçon,
art zakuz izdəruaməzt
çaz qiſon iargıə,
dduxargıə zaa iibaz
iguə itan eskıəngıə.
axa uajə uəs dəqam
axuɥə, ilakua xƫiƫ,
itaaʃagıə abnaxı akum,
aşkolaxı drəſtiƫ
araxu drəcəm,
ağə dəkum məşgara
aɸaƫ pstazara daaɜoiƫ,
uərt kaipseiƫ xara.

okƫiabr 31,
1930 ş.

---

atahmadei ipa xuɥi.

eh, sabaqou, dad,
səmɥ maɥxəeiƫ, sajiƫ
aamta səznəz
sa işəzbaz iqam
iaaħiƫ.
zegı rɸərpsaxt,
zegı ɸəcxəeiƫ
pxıa icoiƫ.
sa isəgəmxar isəclom
sɸħara aaiguaxoiƫ.

iacə iɸalaz agıəlît
mɥəbƫək izneiuam
iɸîoiƫ,
axa iɸəcu ɸak ɸaloiƫ,
afyə xaanə igoiƫ,
ubri iayəzouƥ;
akə ajueiƫ, ak ɸaxoiƫ,
iaxıa iqou uaƫə iqam
ɸa formak qaloiƫ.
isəmbac, ismahac
miɸə əqouƥ, iraʃouƥ
sa szə uərt laps xkəgouƥ
igurɸəoıga jƥaɜouƥ,
sa isgualaîoiƫ ankıa
sanxuɥəz szeipşraz
sguə sſamxə aneibagoz,
səmɥ anəoıuoıuaz,
iaxıa xulaanɜa
tənɥ sanəmɸoz qara
axrei ɸayei zegı szeipşnə
sanđəkuz nəquara;
səjƫa eimaa səſa
sſapə samſua ipxaɜa
slabaſa aixa ya axə
xaħə iazpəmɸua içarɜa
sîakı səxuda ixſə
snapş-aapşua xara,
xrei karîrei aneiməzdoz
îaraxk zbar ħa qara.
isgualaîoiƫ ubas
îarəcara ercaxu
sancaloz,
aîarax ſnə rƫa itappə
isəma sanaaloz,
akə eibgala isaysnə
ianzəmcoz, ikalaɜa
işəyua rəboıa eiyƫa
xlançə iantasçoz

iḳuḳuaʒa.
sɨakı bɿə axra ianəynə
axıɥɟa ianrahaloz,
dmanɨalaxoʃ, danbaauei ħa
səmya ianapşloz,
atəp aaigua sanaailaḳ
aţərɨ sanasuaz sara,
eipxəibaça zegı əynə
ianspəloz xara,
eidara saçx igurоıo
atəpaxı srəma iancoz,
xuɥi dui axıɥɟa
ɨarax ɿəla iansərɥoz.
isgualaɨoiţ ubas
araxu sanrəcəz sanxıɥaz
mardei naarei enagı
səyua sanərɸaz,
amra xaa səxuaɥɥo
pstħa xəmḳua q̣ara,
apşaxı neiaaiua, yəzaças
iansaxumaruaz sara.
aʃxa dukua sərgulapşua
səmala sanɽaloz
pstei guayei, quapa ɸapa,
zegı səlapş anrəxıʒoz,
aryaşkua aguguaħa eilaşua
isəçsuaz xara
sguə dərxaço,
mɿəjyada sprənda
ansguaxuaz sara,
ʒlagara barbalças sgeɿua
sanacḳuaşoz rbɿə
aquapa ɸapa macara
sa iansəxuapşuaz zegıə.
ubas isgualaɨoiţ
agaɽəlagıə sancaloz,
seiguɨ squaqua ikuça
səraxu ansərħloz,

amşənaɸ sanneilaḳ
aguara ianəkuz dara
sara aʃʃəħa sxucua
sanpşuaz naq xara.
aquara ansaɟajoz
axıxıaħa pħəzbaças iɥɥo
aɟkurpa, ɥamgurças
aɨa anacsħoz eikurɨo.
sa səda amşən
oy danamboz q̣argıə,
sara aẓḳ satənxouɨa
abara sanneiloz
eskıəngıə,
aguə jɲa du eisuaz
ɨənɥ imɽaʒoz q̣ara,
sara irgubzəoınə
inəsḳəlozɨa
sanavaz aquara,
„umɨan egıuxırəm“ ħa
sbɿə ansərgaloz
açəxuɽanə umş aabziaxţ ħa,
sapərçnə sancaloz.
isgualaɨoiţ bnei ḳḳarei
sanrəçaz sḳuaşo
ɨti ḳaḳaɥi rəfyə sguə arɽua
maaxərla sɥo,
apsaa bɿə ada bɿə əqamḳua
ɨənɥ iangaloz.
ʃəɿ aɨa anərħoz,
xulpaz rpxıaɽabɿ isahaloz,
səraxu ħua,
sara axɖəɖkua srəkuɽa
sanpşuaz,
zegıə srəzxucua
sguə guroıo sanʒəryuaz,
ʃtəbɿə əqamḳua
dgıələi jyani şanxazɨa
iszəpşua.

zegɪənqara laşaran
qara pstħaḳ səmbaɜua.
nəx, ɬaquç amarqa,
ʃta aħara iapsam
uaha izbaşam,
uərt sa szə ixənħuam.
izban sab, izban
ari aipşkua zuħozi
as uzxucuazi,
ajəƮra zguxɪaaugozi,
aamta enagɪ eipşuma
eipşnə macara icauama
apstazaragɪ eitamçua
qaraḳ iƮaɜouma,
işneiua znə imaaħuei,
Ψaḳala iqamloi,
apstazara aΨeitaḳua
esaaira pxɪa imcoi,
ari oj iubama,
enagɪ uəs iqami,
uara umala uzə ouma
zegɪ irzeipşmi?!
ajəƮra aɜbaxu uħoiţ,
axa izban sab izban.
usqan ixuuyən, iguaquaz raɲan,
uara iuboməzţ,
axa anţara iaΨən jlara,
iguryon, iguaquan,
eilageţuan dara.
rguə ʃaquaquan
zegɪ rəlapş caxɪan
apşa ahaua irəsuaz
şhamən iarɲaxɪan
rənxara rənçəra
maɥən,
zegɪ rəla ixʃaan,
rqabaa qouḳ kɪaf alaruan—
ixaɔn.

uərt irħo izaxəpoməzţ
egɪrəlşoməzţ ikupar,
ari udərueiţ sab,
iapsam iudərua umħar,
ojə xakuitroup,
guroɪɪaroup uezgɪə,
aqajlar rqabaa
azgɪə irɲigom qargɪə.
dara işərtaxəu
rxə iadərxuoiţ,
iƮoup rpsə ʃanə,
ajəƮ ruoɪu irəkuz
ui ḳarəɲiţ irəxħanə.
anxara auəs—
zegɪ aΨnə pxɪa icoiţ,
rəpstazara ʃakudərgəloiţ,
esaaira ipşɜaxoiţ.
sab! sara açara zəsçagɪə
ubart ruəsaz oup
iagɪan şargɪə ixulargɪə
sguə itou dara roup.
irəxuo izərguaqua rżə
enagɪ səkupayup.
irpərxagou, irəgutasua
izɲəmoɪəu izə
sxərɲayup.
sab, umɬan sucxraaueiţ
səqanaç uargɪə
ua sşuaaɜaz, uqabaa
sxaştuam bzançgɪə,
amala apxɪa iqasçaroup
aqajlar ruəs
izban aḳuzar iqam
ΨaḳƏ eihabəs,
aqajlar rƮə açḳəs
amɥ zmou
axɪɜi apşei
aiaşagɪə zlou,

uargıə aqajlar
irəlaxuu ouр,
uərt zegıə sa szə
ķər iapsou rouр,
uərt urəlxnə usərgəlom
xazə ҩaqara,
ƚeipşnə ƚəzbarouр
ƚyəqagıə sara,
ubri azouр
uxız zəsħo açxuҭanə,
ubri azouр zegı rəſtaxı
səzneiua uara uqnə.
uara uaʒəķəm,
ubas ua uyəzʃagıə raʃouр
uərt gaɜam iagıbaşam,
akrə rguə itakuouр.
axa sab, uərt ajəҭra
ıazgukuam
iaxıa iqou iuu rəmbua
aʒgıə rəla xyam,
eharak ıazxucueiţ
aҩaҭ aamta—alaşara
aqabaa akıafura,
axakuitra, apsſara.
sab, umƚan,
uyəzʃa şəqou uqaz
uargıə,
ajaҭra gunumgan,
uazxucla aҩaҭra
[illegible]kıəngıə.
iuzeiʃou ak qalaşam
iuzeiouu qamlar,
bziaramzar ʃgıa ubaşam
iuhanə uzcalar,
ƚtə ķakaų
zegı axıəqou
pxıaqa ouр,
uərt zegı ua iumbargıə

pxıa izbaşa raʃouр.
ıaxıaҭi aamta
sʃəmoıəm, bzia izboiţ,
ui abziara ua ulagı
agura snargoiţ,
uara unapə səgxargıə
egıərt sərſɜom,
ari azə bzançgıə
ƚarta qasçaşam,
oyə darxucueiţ
ari aamta ʃgıaɜa,
pxıa dagoiţ iguə rxaçan
xaraɜa.
ıaxıa axuugıə dquəşuр
aduʃa ibʃoiţ
deilamgakua ajlar
ruəskua eilirgoiţ.
guroıiarouр, xumarrouр,
tənuroup psſarouр
oyra, axaçara anəqou
abərj ouр.
ari zəmbo ila xyouр, dad
ila, ɜənɜa.
ui ibaşam ari naxəsgıə
akə eilgaɜa.
ajəҭra shazar
ҩakəuр izzəsk sara
ui haurc staxəm
bzançə ſta ara.
sara saſtouр isʃəɜəz
auķunra aҩara,
izban akuzar
aamta uəs iqouр
dad ara.
auķunra, aҩara
uguanarpxoiţ
eskıəngıə

səmɥ, səla paseipş
auəs zuanda sguaxuiţ
sargıə.

14/VII-32 ş.

---

dəmçasərsueiţ ħa daxıneiz...

alaſcaraz iyəzɟa ſtəxnə
dnavalţ abnara eilapa.
aḳə daɟəmło zegı izeipşnə
dcaueiţ deikunəxla dɥapa.

oyə izdəruam iaħſa ləda
ixə axirxaz nəquara.
xəxı jyanənꝑ aiaɟ ikupxo rəda,
mza laşara ibom qara.

aẓ bzia iiboz qara dəqan
iara ui ləʒbaxu iahaxıan,
şəkusəḳ aſtaxı znə aja lniçan, —
axa ilguampxazţ maꝑ lħaxıan.

abri xıəmʒoıəiſan dguaanə dləſtan
dəmçarsnə mɥəla digarcə.
deibəta, bqarla dəxəia dəqan
xaala iamur ɟgıa iurcə.

açxəbɟon dakuləeiţ abqar mcala,
ataaɟa ſtalaxıan zegıə,
oy dimou danđəkula imala
aḳə dameigʒarcə qargıə.

axa aynə məcxuə eibətan,
ilɟłauan drəɟcar ħa maʒa,
rxə xərɟon raħſa zaɟ lzəħan
laſɟa dərɟəmoıən ui ɟgıaʒa.

zegıə eilaləeiţ eilayənţua
aħħara-xəsra zegı qaləeiţ,
apħəzba dzəſtaz dizəmgaḳua
iara ubraqa dtadərxəeiţ.

iyəzɟa icəz oy daanəmxəeiţ
zegı rxə axıənaxaz iceiţ.
uərt ryəza igara rzmərɸeiţ
iara ua daxḳahaz dənxəeiţ.

uaqa dəzbada ui auəxa
aandaḳaɸ davaɟən qara.
oy dimbeiţ izeiħoz igutəxa,
iyəzɟa zegı caxıan xara.

apħəzba ua iara dəzkuʒəz
sizəmgəeiţ ħa dəɥɥon daxıꝑaz,
iləɟłoz ltaaɟa, zguə tənɥəməz
eiguroıeiţ dərzəmga iaxıcaz.

aɸnə aſɟəmtan işeiţ ɟgıala,
itaaɟa irahaiţ dştaxaz,
başa dguəoıuan iaħſa mcurala,
ipsʒə ləznargəeiţ aynə dşꝑaz.

apħəzba mɥəla iɸſua dzəſtaz
dizəmgəeiţ ui auxa ua.
dəmçasərsueiţ ħa daxıneiz
iɸləkuiçeiţ ia ixata.

17/IV-30 ş.

---

aaſayə daur.

iyəzɟa daxırəlou
dəxıəshauꝑ iara,
amxə dəztagəlou
iɟəmoıəuꝑ ɟgıaʒa.

iɸaga myaniçoiţ
aarla ɟgıala,
iqaiço bəɟnaxueiţ
iaaſara ua.

iɸaga içərgua
dəpşloiţ xara,
laḳui jabɟi iixucua
iħoiţ enagı.

axa izxucuada
iyəzʒa ʒəryuam,
ui iiħo iaʃtada.
uərt ruəs ndərxaʒom.

deilqaanə dərdərueiţ
irboiţ dzeipşrou,
ixəɥɥoiţ, dlafərgoiţ,
iarħo iahauam.

aoɪuəeikuaʇa danuƿ,
agazet irħaʃeiţ,
daxɪugalaq dəpsuƿ,
daaʃayuƿ daur.

30/VII-30 ş.

ʇəçç aʃʃəra ʃta.

amra ceiueiţ
pstħa xəm,
ajyan ckɪouƿ,
aoɪa iarşəzʇa
adgɪəl şuƿ
eimgujoiţ,
dunei oy dzəkulom
aşoura ʒgɪouƿ,
uəs zmou
ađə ikuu
işiqnə ibəlueiţ...
irʃərxuam rʃçaᵮə,
irʃuƿ arpxaga ua;
irgualamʃoi
rjəᵮ izaaʒaz.
rxəlpagɪ rxərxuam
rxə dunei abua,
ma pşaq əkusərᵮ,
ʃəbʇon rəpxʒə
zərbaz.
uərt uəs

amca ca rᵮatan
iʇəlar
nas izpsouzi,
„rəpşʒarakua“ qapsoiţ.
pħəzbaq amra daʃnə
aizaraᵮ dneir, —
arparʇa rᵮə
ađaxɪə idərħueiţ,
lpşra lsaxɪa „ʒgɪaxəeiţ“
oyə digom,
ui naxəs sakui ʇapʃi
ləgmxarouƿ.
aynə dđəlçnə
đəqaxɪ
ui dagɪzəkulom,
xuə zmou
amaᵮa „rpşʒagkua“
lʃəzarouƿ.
eh, amra haʃərħa
hʃoiţ aquu?
dəryagɪ aynəqa,
aʃʃəraxɪ haixoiţ?!
maƿ, ʃaquəç ajəᵮra,
nəxra-ʒgɪa
ztaxəu —
işaadərua hᵮahtarəm,
ʃtaxɪ uagoiţ...
apşʒara macara,
xəs ha ihamaṃ!
iahtaxəm aʇa pşka
egɪzləmşogɪ ubas.
ʃʃəra uaam hart,
ʃʃər nxaragɪə
haʃtam,
hart ađə hakuzarouƿ
xɪaada zənʒas!
hart zegɪ huəsuʇouƿ,
auəs hagɪapaʇouƿ!

hart zegı
ɖər uaaup
ihakum psra.
uaxgıə Ψəngıə
hzəzxucua
qei uəsi roup,
iahɥapoiţ
apstazara aoyra!
amra haîroup,
hagıəblərouɒ
mrala,
huəskua rzən
iahtaxəuɒ
amɥ ioıuoıuou.
iahtaxəuɒ
enagı hazgaşa
pxıala,
axaɥhara zmou
aʒa, aʃə,
eicaķra zkum
aguə oıuoıua!

akomΨar.

(aballada).

pxıa dneiueiţ Ψərpala,
ipərueiţ ixtərpa,
iguroıioiţ ixumarueiţ
amşən aʃkurpa.

iznapək iaķəuɒ
ʃəmzaķ laşo,
iguə iſamxə içpərueiţ
ima daxıco.

xəxıΨ aſxara dnalbaaiţ
dəpo dķuaşo,
iķəuɒ ibiraq qapſ
ſala ızso.

dakuΨouɒ iΨəxua
axaħ ardədueiţ,
aſapə amca əçqıoiţ
apənça bʃə goiţ.

ķumjə ķabala
deilaħouɒ dəpşɜaxa,
eimidoiţ zegıənqara,
dlaşoiţ ɖəmraxa.

iqama, iţapanɥa,
zegı rəla dəxəiouɒ,
aķazə deiçaxaşam
guamɥlagı dəoıuoıuouɒ.

anxaʃei auəsuʃei
rzəħan dəkupayuɒ
irpərxagou irəgutasua
zegı rzə dxərʃayuɒ.

imɥi ilşarei
aguguaħa eilaşueiţ,
iqabaai ipxɜi
jlar ruəs iazķaΨoiţ!

ała iħoiţ enagı
ibʃə xaa çarɜa,
idəroıəzueiţ iyəzja
zənɜaķ eikułaɜa.

drəpxıoiţ arpar
guamɥla iqbarou,
rapxıa dgəlouɒ
iara amya dərbo.

iķəuɒ iberaq qapſ
ſała ızsua,
ihareiķueiţ esaaira
ayada ipərua.

iaķəuɒ ua iznapək
iʃəmza laşo,
idirboiţ aguaqja
iſtan iaakuo.

uaxəi ɸni ađə dəkuuɲ
dnəquoiţ iara,
eimidoiţ aɽəlakua —
eiſɟaxaz jlara.

idərboiţ iaoɪaɟa
imɥ şaqa ioɪuoɪuou,
idirboiţ amuɥaɟa
raamta şcaxɪou.

dɽaʒom, dnəquoiţ
drəpxɪoiţ axɪɸar,
axakuitrazə eizigoiţ
iyəzɟa aḳomɸar.

dəqanaç dəkupayuɲ
doɪeyuɲ uezgɪə
ixəi ipsi dreigʒom
daxɪcalaḳ q̧argɪə.

aguaqɟei amlaſɟei
xɸas drəmouɲ iara,
xra ɥapei baaguarei
dnərḳəlom q̧ara.

daſtouɲ aiaşa
açabərg qalarcə,
ubri ala aq̧ajlar
pxɪaqa igarcə.

abri ouɲ dəzzaapso
enagɪ dzəſtou,
abri ouɲ iagɪzəxtniço
ipsə ckɪa ixou.

dɽom, dgəlom,
pſara qaiçom,
dpsaanʒa diaşouɲ,
iaşada egiħom!

18 ianvar, 1929 ş.

---

aſxaoyə.

ipsua ḳumji ibərfən ḳabei
ula uɸə xərḳueiţ, eilaɫɫoiţ,
iraʒn maqəei ifəldəſ qamei
iʒara ɲa məcxuə idərxəioiţ.
ixtərpa rkɪakɪa xxɪala ixəiou
irşa ixouɲ aɥəxu gɪalo,
ieimsi ieimaai axɪəneibətou
məcxuə einaaloiţ eivçəɥɥo.
iɸi iḳuadəri iqamɥə pşʒei
aḳə irəgrou ubom q̧ara.
iaoɪura ḳəſei iɸə-rxumarſei —
uərt rəlaḳ ixɪʒ gaxeiţ xara.
ibɿə eicamḳua ibɿə çarʒa
aɫa aniħo auaa şanxoiţ.
ibay ɟiua deilqɪa-eiloɪuɟʒa
ſaɲpənçala dgeɿua dḳuaşoiţ.
iſaɟkusua iɸə-eikua dakuɽa
danə-neiaaiua aq̧ar rəguta,
ma abri ala dyaſoma
aſxa iaaʒaz haq̧ makɪta.
enagɪ abas macara dnəquom
ianaamtou znəzənla ouɲ,
abɿaapnə iuəsuɽ iɸaxəirpom
iḳolxoz mxə eiuɿ aguta dtouɲ.

---

aɫa batal izə.

zɽəla aɸaɟ, zɽəla pşʒara
oy izəkumgaz batal,
amhaq̧ər ancoz zmacara
aſaryaş ḳazɽaz çabal.
uaxəi ɸni aapsara zməxɪua
zɽəlaz ikupoz apsənra,
xuɥə, du aɸar irəpxɪua
pxɪa icauaz eibaſra.

xəla bqarla akə zgəmkua!
zegıə rzən enagı ixəiaz,
gui-ʃamxələei ɬara zkumkua
ryaşɬa zguə mca eilaşuaz.

uꝑəla ikuz ajlar əkuçiţ,
oy daanəmxəeiţ şamaxa,
itarʃnə umala uazənrəʃiţ
arxəei ꝑayei ʃxəei pş3axa.

axa kər ulşeiţ iara uəsgıə
kuparəla ʃarda qa ubeiţ,
aɦəntkar ir urzəmiaaizargıə
iaxıagıə iɜəm uxı3 rɦaueiţ.

16/IV-30 ş.

---

aeɲigrammakua.

aja einraala ssakua.

f*

istolaꝑ dꝑouɲ imala,
ɬənapşəʃ, dəjbaɲ,
axa aʃʃəɦa, pʃʃala,
amarqa dʃarhaɲ,
znə zənla dəʃaloiţ
ua istol dşaxaꝑou,
iaaiua ddərꝑəxaloiţ,
draʃajoiţ dəşʃamxıou.

x*

aynə, abna daxıəubalakgıə
ţəşaɬa ilakta laʃcouɲ.
dxuɣəzargıə dduzargıə
dzaʃajo rꝑə daşouɲ.
axa aiaşami ckıa dguatazar
başa amala dbaboup,
ubʃə rdunə uziaʃajar
zxu-zʃə eikuꝑo aʒ ioup.

ʃaru ɥaa.

amaçura daxıalaz
ʃoukə neizaaɲ,
izəʃtaz uəss irəmaz
zegı iarɦazaaɲ.
axa urtkua iləmha
itamlazaaɲ,
ckıa drəzxıampşiţ rəcha
ix-ixaşţzaaɲ.

d*

iidərua apsɬa iaꝑeiʃom
daꝑakaia egizɦom,
nas ʃta dabougari
ibəz uzəxʃom.

t*

aportfelı imamkua
akəta rəşqa dəzcom,
aꝑə-pş3a dakuꝑamkua
anəquara iguapxom,
portfelıs ixə izəmxoi
ꝑəs iməxuoi ifapkua,
axa ɬart iɬəmdəruei
mdərrami izəxqıua?

---

n a h a r.

ajaraꝑə dnougar
uzlaixuartouzi,
auəsuraꝑə dguoutar
dpsuɲ ada iuɦozi;
alu aʃouɲ ifapə
aia daçouɲ ixaxıə.

ak *

iyəmtakua qa zdibalaz
axyə işaçaz aamta coiţ,
azə ibər ħa dəşłauaz
dara uərtgıə axıəɜ imbeiţ.

ar *

makıana sxuyup, sduxar
ayra salagoiţ ħa dꝑazaap,
ckıa danduxa iꝑazikzar—
uaţə iubar iaag,—ixaştzaap.

iłħa.

dəyueiţ, dəpoiţ akə ɗaztənyəm
adərgan çəxua zaqa deipşuzi,
adura dazkəm, axuyra deipşəm,
dəbţaraꝑəm, nas dzakuəzi?

---

dimiţri gulia ipaţret axı.

kər łəşəkusa rəftaxıgıə
iaja einraalakua nxaşt,
iaxıa aipş ubasqangıə
irəpxıaua irguapxaşt.

---

ałt azə.

iaxıa iłtua, ałt iꝑalua
afyə bzianə imgoi,
apşɜara azəngıə eilahua
auaa iꝑəxnə irəmgoi!
axa uaţə xaara açamkua
ibţəmsuei, imkanɜoi,
iꝑəzxəzgıə aguxıaa rkəmkua,

irjəmoınə ikadmərłuei
ubri azami izəbziougıə!
akər nəzçua, akər zəyhaua
axata bzia, agura!

---

iumħan uara agaɜa.

uara utaxxar aoıey ħa uɗəkuəz,
uţaa, uħħa ugurgur uaxıcua,
xəi bombei uma jyan ukədəz
eţaqaa urabaſua eimərpua.
axa makıana ɗunei eibgazar,
makıana jlar ikuu rəpsə tanə
bzançə iqalaşam oy ixaan
bairon ixızi ipşei rəmħonə!

„evgeni onegin“.

puşkin ixızi ijləei umħakua
„evgeni onegin“ zlouharəzei,
„evgeni onegin“ uaməpxıakua
iara puşkin dəzlouɜbrəzei,
uərt rəxıɜ şeicəu eicrəxəmkua
irħalarouꝑ pxıaqagıə.

---

qarba qaa.

axaꝑ mal dşazxucuaz
ꝑa laxţərak imbaɜeiţ,
dəşguaquaz dəşţaquaz
iara ubri daryaɜeiţ.
izſapək içiſueiţ,
izlakgıə laîxəeiţ,
ſta icartaxı dcaguſoiţ
ara abziara hħeiţ.

a*

znə aɫquə-yra ħa dalagazaaɲ
axa iamuzţ uəs daanxazaaɲ,
aķrə iykuazargıə imɿaxəi
aɫquə-yra axıʒgıə ixəimxəi
nas ɫizçaaiſ ui, dzəniaz ɫahaɲ,
ſta iguə itougıə eilɫərgaɲ.

---

apacxa.

amra apxara aɿəʒən
am̃ş məcxula ixıtaxəeiţ,
açlakua rɫçaʀə ķarəɿən
maʀa rɫəmķua uəs inxəeiţ.
anxayə iyn tənɥra imam
uaxəi ɸni dguaqueiţ, dgeɿueiţ,
iraxu ʒəşoiţ, đaxıə iſtuam
drəſtouɲ, dguamçueiţ dəxıtaķueiţ.
imca dunə xəxı iaçasua
ipacxa agutanə eikuɲ.
izxuartouzi anaaʀ iasua,
ladei yadei ui, aʀuɲ.
iſtaxıqa apşa iquaqua arɫueiţ
iapxıa mcabzla dbliţ iara.
dəryagı dəpxam dşguaqəc dguaqueiţ
lassə dcarouɲ mɸaagara.

4/xı –28 ş.

---

axkua.

adaqıakua.

apsənra 5
aſxaoyə ſaruan 5
səxəiouɲ işsəlşo aɫa sħarc 8
rapxıaʀi ađəɔıba 9
aɥamgur 10
apsua ɲoeţɿa raxı 11
aguəɔıra eiɿaga 12
aapən 13
aɥai 14
aqua 15
acex aqnə 16
afizķulıţura 17
aɥķunra . . . . . „
xıəķuɥ 18
aɫa ħa murat 19
bziala ɫaabeiţ 20
gagra 21
afərxaɿa 23
aķolxoz brigada 24
eķsɲromţ 26
aiaſɥiķ aɫa zħo . . . . . „
moskva 27
zegı rapxıagıə 30
minutķ mazara izə . . . . . „
aķolxoz 31
asţanoķ aqnə . . . . . „
ţelıman 32
abrigadir arsana 34
ķudrə 36
akıaşana 39
ţquarɥal . . . . . „
auəsuɿa raɫa 40
ar qapſ 41

adaqıakua.

aҧəla ҧioiҭ 43
ɲuşķin 44
apartbilet № 224332 45
amya dəkun xara dcon 46
aķomҧar 47
aɬakı bʒə 48
syəza iaxı 49
auəsuy ҧəc 51
manɣei mafei 52
auəsi agubəlrei 58
bziala uaabeiҭ 59
axıɣa 60
aqua 62
parizҭpi aķommunarʒa 64
ianvar 9 65
atpha laxı 66
abziabara 67
apstazara 68
lenin 69
ķavķaz 70
axaçara aamta 73
itaʒiҭ aqubar 74
aʒkurpa . . . . . »
aɬt iptua 75
vladimir ilia-ipa ulianov 79
akəta ҧəc 82
axnərhҧə 84
aoıey uəsuʒa raxı 85
ataca igukəz 89
ahtənra 90
marҭ pſba 94
lenin . . . . . »
axuɣə 97
atahmadei ipa xuɣi 98
dəmçasərsueiҭ ha daxıneiz 106
aafayə daur 107
ləççc aɬfəra ſta 108
ақомҧar 110

adaqıakua.

afxaoyə 113
aɬa batal izə . . . . . »
aepigrammakua 114
ʒaru ɣaa 115
nahar . . . . . »
dimitri gulia ipaҭret axı 116
aɬt azə . . . . . »
iumhan uara agaʒa 117
„evgeni onegin“ . . . . . »
ɣarba ɣaa . . . . . »
apacxa 118

arsnəʒa. s. s. r. nauč.
s. g. s.ljm. ...
Биб-ка ...
№ 341

takzəpxəkuu aredakҭor n. tarķil.
aҭex redakҭor m. piſɣik.
takzəpxəkuu akorrekҭorʒa: g. papaskıər, v. kakalia.

akıəpxırazə irətouр 31-viii, akıəpxı aarxarazə anapə açayuр 1/x-34 ş., akı af.—62x85 s./m., 5,7 kıəp. boıəc əq., 33,672 dər. nb. kıəp. boı. aҧə.

azakaz № 4578. aҭiraz 200(. apliҭ 167-A.